103. évfolyam 4. szám Budapest, 2016. december 90 forint

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVA 1913-BAN

JÓ SZERENCSÉT!

Borbála Nap, 2016

A 2016. évi Szent Borbála napi országos központi ünnepség – az elmúlt évek hagyományainak megfelelően - A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet II. emeleti Dísztermében került megrendezésre, december 2-án, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, a Magyar Bányászati Szövetség, valamint az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közös rendezésében.Az elnökségben helyet foglalt Dr. Aradszki András az NFM energiaügyi államtitkára. Dr. Fónagy János az NFM parlamenti államtitkára. Szakál Tamás a Magyar Bányászati Szövetség elnöke. Rabi Ferenc a BDSZ elnöke. Dr. Nagy Lajos az OMBKE elnöke. Dr. Szűcs Péter a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja. Zelei Gábor az MBFH elnök-helyettese. Dr. Fancsik Tamás a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet igazgatója, valamint Dr. Zoltay Ákos az MBSZ főtitkára, az ünnepség levezetője.

Dr. Aradszki András államtitkár mondott ünnepi beszédet, majd Szakál Tamás a MOL Nyrt. kutatás-termelés igazgatója, az MBSZ elnöke köszöntője hangzott el.

Ez után Mészáros János Elek, Simándy József-, Szenes Iván- és Vörösmarty Mihály díjas magánénekes adott koncertet.

Hagyományosan, kitüntetések átadása következett. Elsőként a bányászattal és a kohászattal kapcsolatos lelkiismeretes tevékenységük, szakmai munkájuk elismeréseként „Szent Borbála érem” továbbá „Miniszteri Elismerő Oklevél”, valamint szakmai kitüntetések kerültek átadásra.

A miniszteri kitüntetések adományozójának, illetve átadójának a szakmai összefogás erősítése jegyében Szakál Tamás az MBSZ, Rabi Ferenc a BDSZ, valamint Dr. Nagy Lajos az OMBKE elnöke köszönetnyilvánítása jeléül Szt. Borbála szobrot adott át Aradszki András és Dr. Fónagy János NFM államtitkár uraknak.

Az ünnepség a Bányász Himnusz és a Kohász Himnusz eléneklésével ért véget.

Az állófogadáson Dr. Nagy Lajos az OMBKE elnöke mondott pohárköszöntőt.

(Az alábbiakban Aradszki András és Szakál Tamás beszédének szerkesztett változatát olvashatják!)

Dr. Aradszki András a NFM államtitkára

Az államtitkár úr köszöntötte a résztvevőket, majd arról szólt, hogy az év vége felé közeledve minden kicsit felgyorsul, és talán éppen e miatt mindannyian egyre erősebb késztetést érzünk arra, hogy az iramon lassítsunk, hogy több időt szentelhessünk egymásra, s emberi értékeinkre. Az 1956-os emlékév kapcsán felidézte Mindszenthy József bíboros alakját, aki fontos szerepet játszott a Zala-megyei bányalelkészség megszervezésében, ahol a múlt század harmincas éveinek derekán kőolajat találtak. S aki számára elemi érdek volt gondoskodni az olajvidék kútjainál és az útépítésen dolgozók, valamint a helyi lakosság lelki gondozásáról.

A bányászmunka szellemi és testi erőt egyaránt megkíván – mondta az államtitkár, majd kihangsúlyozta, hogy bár a gazdaságnak és az iparnak nyersanyagra van szüksége, a kitermelést végző embereknek viszont fontos a lelki támasz, a megerősítés, a vigasz. Ez elengedhetetlen a kitartáshoz, a munka teljesítéséhez, a helytálláshoz.

Felidézte a Borbála Nap meghívójának szövegét, mely szerint az államtitkár személyes részvétele megerősítheti a hitet abban, hogy értékteremtő ágazataik a magyar társadalom kibontakozása szempontjából nélkülözhetetlenek. Szent Borbála napján – hangsúlyozta Aradszki András -, a hit megerősítéséről beszélni igen csak időszerű, különösen azért mert ma, a XXI. század Magyarországán nagy szükség van az őseinktől örökölt hitünk megtalálására, újrafelfedezésére.

Szent Borbála bátran kiállt a meggyőződése mellett, életét kockáztatva. Még apjával is szembe mert szállni az igazáért, aki ezért meg akarta ölni, de csoda történt, a sziklafal megnyílt Borbála előtt és Isten e barlang által mentette meg az életét. Ezért válhatott Borbála a bányászok védőszentjévé.

Mi ebből a mának szóló üzenet? – tette fel a kérdést az ünnepi szónok. - Az, hogy a meggyőződésünk, az értékeink védelme, s az igazunk melletti kiállás mindig lehetséges. Sőt, nem csak lehetséges, de ha megtesszük, akkor a gondviselés megadja a lehetőséget a továbblépésre.

A magyar gazdaságnak szüksége van a hazai bányász-, kohásztársadalom nélkülözhetetlen munkájára és teljesítményére, ahhoz, hogy a gazdasági kibontakozás megkezdett folyamatát még sikeresebben folytathassa. Magyarország kormánya reálisan és ésszerűen igyekszik megteremteni és tovább fejleszteni ennek a hivatásnak a feltételeit, és értékelni az eddig elvégzett munkát.

(Folytatás a 2. oldalon)

Egy szakmai tanácskozás kapcsán

A Bánya-, Energia és Ipari dolgozók Szakszervezete november hónap végén nemzetközi szakmai tanácskozást rendezett, amelynek a fő témája a széndioxid kvóta kereskedelem (angol nevén: EU ETS directive) volt.

Hazai szakértők mellett, bolgár kollégák – ahol még 2800 MW erőművi szenes villamosáram-termelés folyik - és a Bányaipari Ágazati Párbeszéd Bizottság tagjai vettek részt. Sajnos az EU Kitermelőipari Ágazati Párbeszéd Bizottság elnöke a Lufthansa légitársaság sztrájkja miatt nem tudott jelen lenni. A tanácskozás apropóját az adta, hogy az EU Kitermelőipari Ágazati Párbeszéd Bizottsága elfogadta állásfoglalását a 2020 utáni időszakra vonatkozó EU ETS irányelvre, illetve az elnök bejelentette ezen az ülésen, hogy egy kibocsájtási CO2 árát Franciaországban kötelezően akarják emelni a versenypiaci viszonyok között kialakult árat kormányzati eszközökkel befolyásolni. Amennyiben ez bekövetkezne, az utolsó szénre épülő villamos áram termelő erőműveket is bezárásra ítélnék, jelentős foglalkoztatási és ellátásbiztonsági problémákat okozva.

Az európai közös energiapolitika, energiabiztonság kialakítása megállapodások rendszerével jelenleg zajlik. Középpontban elsősorban a földgáz EU-n belüli piacának kialakítása, a vezetékrendszerek összekapcsolása, bővítése van napirenden. A V4 országok múlt évi, Prága melletti tanácskozásán is ez kapott elsődleges hangsúlyt. A szén, mint energiahordozó egyre inkább háttérbe szorul. Ez azért is érthetetlen, mert Európában ez az egyetlen energiaforrás a nyersanyagok közül, amely nagy mennyiségben kitermelhető vagyonként jelen van. Elegendő mennyiségben nincs gáz, nincs olaj. Ez az EU-nak az Achilles-sarka, nagy mértékben függ az olajtól és a gáztól, több mint 90 % az import aránya. Az EU országai 2014-ben 271 milliárd eurót költöttek olaj és gáz importra. Ez több, mint Bulgária, Szlovákia, Szlovénia és Magyarország együttes GDP-je. Az import fele Oroszországból, a másik fele Közel-Keletről és Észak-Afrikából érkezett. A jövőbeni remények, ellátásbiztonság pedig a 3-4 év múlva tankereken az amerikai kontinensről szállítandó gázhoz kötődik. Bizonytalan, több esetben autoriter kormányzatokhoz kötődő ellátásbiztonság van, ezért jogos a kérdés, ha van szén és csak az van Európában, miért nem kerül figyelembe vételre?

A döntéshozók elsődleges indoka a CO2 kibocsájtás, mindazok ellenére, hogy a metán gáz relatív üvegházhatása 21 szerese a CO2, dinitrogén-oxid 310 szerese, a CFC gázok (freon, stb.) 9700 szerese. A gáz és olajtermelés során is jelentős mennyiségű üvegházhatású gáz kerülhet a légkörbe. A CO2 vagy ahogy hívják, a szénkibocsájtás lett lassan az egyetlen felelősként megjelölve a klímaváltozásban, ami így elfogadhatatlan.

Természetesen a BDSZ is támogatja az ipari folyamatok modernizációját és ezen belül is kiemelten a kutatást, fejlesztést és az innovációt a tisztaszén technológiák bevezetése érdekében, a vegyipari feldolgozást és a tüzelőberendezések hatásfokának növelését. Nem vitatjuk a versenyképes, szabályozható megújuló termelést, a bioenergia és a hulladékhasznosítás fontosságát és az egyéb energiaforrásokra épülő villamos áramtermelést, de vitatjuk azt, hogy mesterséges eszközökkel is ki akarják szorítani az energia-mixből a hazai kitermelésű szenet és a lignitet.

Magyarország 2015-ben 43,75 TWh villamos energiát használt fel. Ennek 31,3 %-a importból érkezett. A hazai termelés 20,2 %-át adta a Mátrai Erőmű, nagyobb részt lignitből termelve az áramot. A magyarországi felhasználásban az egyetlen hazai tüzelő anyagra épülő villamos áram termelő kapacitást meg kell őrizni a 10-15 %-os arányt biztosítva. Ehhez kell kormányzati támogatás, kell, hogy a Mátrai Erőmű Zrt. lignint alapú villamos áram termelést szolgáló új erőművi blokkja megépítésre kerüljön. Ez érdeke az ipari parkban dolgozó 5-6 ezer munkavállalónak, érdeke a költségvetésnek (külkeres-kedelmi egyensúly) és a villamos áram árak stabilizálásnak is lehetősége.

A CO2 kibocsájtásban Magyarország már teljesíti a 2030-ra kitűzött célokat is, az 1990-es bázishoz viszonyítva 2030-ra a 40 %-os csökkentést. Egyébként Magyarország teljes éves CO2 kibocsájtása annyi, mint Kína 2 napi kibocsájtása.

Tanácskozásunkon jeleztük, hogy az EU ETS 2020 utáni időszakra vonatkozó revíziója az európai ipar versenyképességét, különösen az energiaigényes ágazatokét, amelyek a legsérülékenyebbek, az egyoldalú kvóta ár emelés nem áshatja alá. Az úgynevezett CO2 szivárgást, vagyis a termelés kihelyezését Európából más kontinensekre, ahol a környezetvédelmi előírások kevésbé szigorúak meg kell akadályozni az európai ipari munkahelyek védelme érdekében. Az ingyenes kvótáknak meg kell maradni, alapvető eszközként a CO2 szivárgás megakadályozására és a Piac-stabilitási Tartaléknak (MSR) módosíthatónak kell lennie, hogy a piaci változásokra rövid határidővel lehessen reagálni. Igazságos átmenet kell a fenntartható munkahelyeket meg kell védeni, a zsugorodó ágazatok munkavállalóinak pedig biztosítani kell az átképzést, hogy munkát találjanak a bővülő ágazatokban. Modernizációs és innovációs alapot, amelyet a tagállamok kezelnek, ki kell használni az újonnan csatlakozott országokban is.

Az EU célkitűzései csak akkor érhetőek el a CO2 kvótakereskedelem vonatkozásában, ha más CO2 piacok is kialakulnak a világban és kialakul egy globális piac. Ellenkező esetben az európai ipar jelentős versenyhátrányba kerül, újabb ipari munkahelyek tűnhetnek el. Kell az iparban tagállami és az európai szintű ipari szociális párbeszédben, a kitermelő iparágban (bányászatban) is napirenden kell tartani a témát, folyamatos egyeztetésekre van szükség, amelyeknek megállapodással kell végződniük. Az egyoldalú döntésekkel szemben európai és hazai szinten is az ipari szakszervezeteknek fel kell lépniük. Ezért a BDSZ képviselettel volt Brüsszelben a ipari munkahelyek védelméért, a tisztességes foglalkoztatásáért, a nehézipari áruk és nyersanyagok dömpingje, a kibocsátás-kereskedelem jelenlegi szabályozása ellen szervezett tüntetésen.

Rabi Ferenc

(Folytatás az 1. oldalról)

Éppen ezért a szaktárca nem mulasztja el, hogy az eredményes munkát végző szakemberek szakértelmét és áldozatos munkáját az idén is kitüntetéssel ismerje el.

A NFM államtitkára ezt követően arról szólt, hogy a bányászattal együtt él a magyar társadalom, függetlenül attól, hogy folyik-e napjainkban tényleges bányászati tevékenység. Évszázadok alatt a bányász szakma sokat tett, a társadalmi felelősségvállalás keretében, annak érdekében, hogy a helyben kitermelhető nyersanyagra épülő bányászati projektek túlmutassanak saját élettartamukon. A kutatáson, a kitermelés feltételeinek megteremtésén és a gazdaságos működtetésen a feldolgozáson túl, az iparág bekapcsolódott a helyi társadalom életébe is. Erőművek, feldolgozó üzemek, szállítmányozásban részt vevő vállalatok létrehozásával, számos térség gazdasági fejlődését alapozta meg. A szociális jólét érdekében, templomok építésével gondoskodott a vallásgyakorlásról, kórházak építésével az egészségügyi ellátás biztosításától, egyesületek szervezésével, sportprogramokkal a szabadidő szabadon eltöltéséről, míg a hagyományos ünnepek keretében megtartott eseményekkel, a helyi szellemi élet és a kultúra gazdagításáról. Sok helyütt utak épültek, s a közüzemi szolgáltatások is javultak.

A projektek zárása után – mondta nyomatékosan Aradszki András -, fontos, hogy a gazdasági fellendülést ne kövesse visszaesés, ne erősödjön fel az elvándorlás, ellenben maradjanak a helyi érdekeknek megfelelő fejlesztési lehetőségek, népességmegtartó intézkedések, a szakemberek képességeit hasznosító munkahelyek. Emellett szintén lényeges szempont a flóra és a fauna védelme, amelyeknek továbbra is a rekultiváció fókuszában kell állniuk, ezeken a településeken. Igencsak összetett feladatrendszer ellátása vezetett a magyar bányász- és kohásztársadalom és szakma, napjainkban nélkülözhetetlen megbecsülésének, értékei elismeréséhez. Mindezekre tekintettel, a bányász szakmakultúra hagyományainak ápolására, nemcsak szakmai és emberi kötelezettségként tekint a magyar kormány. A bányatörvény külön fejezetben foglalkozik a bányászok anyagi és erkölcsi megbecsülésével. A hagyományos ünnepeket, a bányász díszegyenruha viselését, s a bányászhimnusz használatát nevesítő szabályzás rendelkezik a magyar bányászélet és a szakma kulturális emlékeinek gyűjtéséről, feldolgozásáról és bemutatásáról. A hazai jogszabályi keretekkel megteremtették a lehetőséget a különböző bányászati konferenciák szervezésére, és finanszírozására, valamint a bányászati, kohászati és geológiai kiadványok támogatására. A kormányzat, a bányászati szakmakultúra felélénkítése érdekében elindította a vájárképzést, továbbá megkezdte a bányászati szakigazgatás, mint az egyik legősibb államigazgatási tevékenység, megújítását és modernizálását. Az államtitkár úr szólt arról a globális folyamatról, amelynek során, 2014 óta jelentősen, kb. 60%-kal csökkent a kőolaj világpiaci ára, s jelezte, hogy az energiarendszerek globális átalakulásának, a megújulók mellett a földgáz lehet a főnyertese. Természetesen hazánk, az atomenergia folytatólagos, békés célú alkalmazására, mint a klímaváltozás elleni küzdelem másik, szintén lényeges elemeként tekint.

Biztató ugyanakkor – állapította meg -, hogy a műszaki, technológiai fejlődés üteme nem lankad. Ennek egyik érzékelhető jele, hogy a piac olyan szereplőkkel bővült, akik alternatív módszereket, és innovatív eljárásokat alkalmaznak, illetve ezt tekintik feladatuknak a szektorban. Mindez előrevetíti a kőolaj- és földgázkereslet érdemi, jövőbeli csökkenését, valamint ezzel párhuzamosan fokozódhat a fosszilis nyersanyagok még inkább környezetbarát felhasználása, az energiaszektorban és más nemzetgazdasági ágazatokban.

A kormányzat arra törekszik, hogy a rendelkezésre álló eszközökkel aktiválja az ágazati beruházásokat. Abban érdekelt, hogy a hazai bányászati koncessziós rendszer, összhangban a nemzetközi iparági gyakorlattal, kiegyensúlyozottságot nyújtson a bányavállalkozóknak. Arra törekszenek, hogy olyan intézkedéseket hozzanak, amelyek egyaránt szolgálják a nemzetgazdasági és piaci szereplők érdekeit. Bizakodásra ad okot, hogy a további, s alapvetően szénhidrogénes koncessziókkal sikerül ébren tartani a befektetői érdeklődést, amely jó célterülete marad hazánknak a jövőben is.

Beszéde végén az államtitkár úr arról szólt, hogy a „Jó szerencsét emlékév" keretein belül (2017 a tatabányai bányászkodás 120, és a várossá alakulás 70. évfordulója alkalmából a térségben „Jó szerencsét emlékév" lesz. - A szerk!) megkezdődhet a jelenleg műszaki védettség alatt álló volt bányász tiszti kaszinó, a tatabányai tulipános ház, eredeti állapotba történő helyreállítása. A megyeszékhely is új arculati elemekkel gazdagodik, amelyek a városba látogatóknak egyértelmű üzenetben közvetítik a bányász múlt napjainkban is tovább élő hagyományait. A hagyományos, központi országos bányásznapi ünnepség mellett egy nyitott szakestély és olyan kulturális események is várhatóak, amelyek az iskola diákjait szólítják meg, különböző, bányászathoz kapcsolódó vetélkedőkön keresztül. A jövő évben tehát egy újabb lépés történik a bányászat hazai szakmakultúrájának, kormányzat által is támogatott fennmaradásához.

Aradszki András reményét fejezte ki, hogy a szektort érintő változások a hazai bányászat és kohászat képviselőit olyan megállapodásra inspirálják, amelyek a magyar ipar és a nemzetgazdaság versenyképességét erősítik, valamint tovább öregbítik a bányászati szakmakultúrát.

Szakál Tamás a Magyar Bányászati Szövetség elnöke

Tisztelt Államtitkár Urak, tisztelt ünnepi Elnökség, kedves bányász, kohász barátaim, tisztelt vendégek!

Engedjék meg, hogy a Magyar Bányászati Szövetség nevében köszöntsem Önöket a Szent Borbála napi országos központi ünnepségünkön.

Köszönhetően az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület hagyományápoló tevékenységének, valamint az országban működő bányavállalatoknak, 1989 óta van lehetőségünk ismét a hagyományokat ápoló, a bányászatot ünneplő és a kiváló bányász kollégáinkat elismerő Szent Borbála nap megünneplésére.

A Miniszteri elismerő oklevelek, Szent Borbála érmek, valamint a Magyar Bányászatért kitüntetések odaítélésére és átadására. Hagy fejezzem ki ezért köszönetemet Dr. Seszták Miklós Miniszter Úrnak, valamint az összes aktív bányavállalkozásnak, és egyúttal már előre hagy gratuláljak a díjazottaknak.

A bányában, lőporral végzett robbantások megkezdését követően, valamint a sújtólégrobbanások gyakoribbá válásával kérték régen bányász őseink a szent oltalmát. A bányászok mindig örökös veszélyben dolgoztak.

Végszükségben fordultak Borbálához, mint védőszenthez, aki védett a hirtelen halál, a sebesülés, a villámcsapás és a tűzvész ellen.

De beszéljünk most a jelenről és jövőről. Gondolkozzunk együtt, gondolkozzunk közösen. Fontosnak tartom, hogy beszéljünk a bennünket érintő változásokról, az ágazatunk irányításáról és felügyeletéről, a jogszabályi környezetről, a mai problémákról és megoldási lehetőségekről.

Nyilván mindannyiunk számára világos, hogy az olaj világpiaci árának hektikus változása milyen mértékben határozza meg a magyarországi szénhidrogén kutatást és kitermelést, a bányajáradékokból származó kincstári bevételeket. A Magyar Bányászati Szövetség elnökeként kijelenthetem, hogy stratégiai célunk a jövő tekintetében konzultációt kezdeményezni és teljes körű partnerségi kapcsolatot létesíteni az ágazatot irányító minisztériumokkal. Erősítsük tovább kapcsolatainkat a bányászatot irányító felügyelő Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal, az iparstratégiák és a bányászatot érintő gazdasági szabályozások kapcsán a Nemzetgazdasági Minisztériummal, a környezetvédelem gazdájaként a Földművelésügyi Minisztériummal, a katasztrófavédelem, mély és magasépítés tekintetében a Belügyminisztériummal, az államreform kapcsán és bányafelügyeletet érintően a Miniszterelnökséggel. Az Államreform második üteme tekintetében mit javaslunk, mit kérünk? Kérjük a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal másodfokú hatóságként való továbbműködését, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet megtartását, a kormányhivatalokba integrált bányakapitányságok járási szintre történő degradálásának elkerülését.

Fontosnak tartjuk továbbá a bányászat reális és kedvező megítélését is, melynek eszközei lehetnek a célszerű és hatékony jogszabályi környezet, a közvélemény megfelelő tájékoztatása, a helyi önkormányzatokkal történő együttműködés kialakítása és javítása, valamint a közös, ésszerű kompromiszszumokra való törekvés. Az engedélyezési folyamatok nehézségét figyelembe véve javasoljuk, az ásványvagyon kitermelés jóváhagyási folyamatának egyszerűsítését, valamint helyettes államtitkár általi felügyeletet és egy felelős minisztériumhoz tartozást.

Ugyancsak fontosnak tartjuk, hogy az ásványvagyon gazdálkodás részletes szabályozása mellett, az építőipari alapanyagok és aggregátum kitermelés kapcsán készüljön aggregátum stratégia is, figyelemmel az újrahasznosítási lehetőségekre is. A termőföld védelme érdekében jelentős piaci lehetőségként kínálkozik az ásványi nyersanyagok talajjavító tulajdonságainak kihasználása, melynek jogszabályi megalapozásaként kezdeményezni tervezzük a vonatkozó törvény módosítását.

Tisztelt kollégák, kedves bányász barátaim!

Válaszúthoz értünk. Kérdés, hogy az előttünk feltáruló ajtó kilincsét lenyomva belépünk-e a jövőbe, vagy továbbra is ott maradunk az ajtó előtt, bízva a jó szerencsében. Igen, a magyarországi mezők érettek, a technológiáink elöregedőben vannak és az ismert kitermelhető földtani vagyon jelentős része már hasznosult. Ugyanakkor hiszem, hogy további kutatásokkal, új technológiák alkalmazásával és megfelelő szabályozási környezettel az előttünk álló ajtó lényegében már nyitva is áll- csak be kell rajta lépnünk. Ehhez viszont közös együttgondolkodásra, kompromiszszumkészségre, támogatásra, világos, átlátható és megfogható jövőképre van szüksége a magyarországi bányászatnak.

A bányászati fejlesztések hosszú távú befektetői döntéseket takarnak, amelyek mögött képzett munkaerő, stabil hatósági, közigazgatási háttér, a bányászat társadalmi- és környezetvédelmi elfogadása, és természetesen a gazdaságosság szempontjai kell, hogy álljanak. Biztosítanunk kell tehát a megfelelő szakemberek utánpótlását, a bányász szemlélet terjesztését és a fenntartható, folyamatos fejlődés és lehetőségek széles tárházát.

Itt van hát előttünk az ajtó- kérem, hogy együtt fogjuk meg a kilincset, és lépjünk be rajta, induljunk el együtt a sikeres jövő felé.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket és kívánok mindannyiuknak kitartást, eredményes, sikerekben és elismerésben gazdag munkát és Jó szerencsét!

Kitüntetettjeink

Szt. Borbála napi országos központi ünnepség 2016. december 2.

„Borbála Érem" kitüntetésben részesült, lelkiismeretes, bányászattal kapcsolatos tevékenységéért:

Beke Imre a KDNP Ipari Szakbizottság Energiapolitikai tagozat vezetője. *Domokos Radvánszki István* a FGSZ Földgázszállító ZRT. beregdaróci kompresszorállomás irányító mérnöke. *Gecse Ferenc* a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Bánya, termelési szakaszvezetője. *Genczler István* a KAVÍZ Kaposvári Víz és Csatornamű Kft. ügyvezető igazgatója. *Helmeczi József* a Vértesi Erőmű Zrt. vagyongazdálkodási csoportvezetője. *Kovács György* a MOL Nyrt. kútmunkálati tervezés szenior szakértője. *László Zoltán* a Rotary Fúrási Zrt. vezérigazgatója. *Nádor Annamária* a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet tudományos főmunkatársa. *Pósa Zoltán* a Magyar Földgáztároló Zrt. tároló vezetője. *Rofrits Vilmos* a Nitrokémai Zrt. terepi koordinátora, felelős vezető helyettes. *Szamek Zsolt* az Érd és Térsége Hulladékkezelési Np Kft. ügyvezetője. *Szanyi Béla* az O&G Development Kft. menedzsment főtanácsadója. *Takács Attila* a Colas Északkő Bányászati Kft. energetikai és munkavédelmi vezetője. *Tóth László* a Perlit-92 Bányászati és Feldolgozó Kft. Hegesztő lakatosa. *Vincze Viktória* a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal kijelölt gazdasági vezetője.

Miniszteri Elismerő oklevél kitüntetésben részesült

Bencze Ferenc a Bányavagyonhasznosító Kft. Mecseki környezetvédelmi bázis villanyszerelője. *Boross Péter Zoltán* a Flansch Tech Kohászat termék és szerelvénykereskedelmi Kft. üzemfenntartási vezetője. *Csató László* a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrány Bánya különleges gépjármű vezetője. *Fila József Tamás* a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya rukkoló és segédgépes részlegvezetője. *Forisek István* a Vértesi Erőmű Zrt. törzskari igazgatója, felelős műszaki vezető. *Hadnagy Zoltán* a Lasselsberger Hungária Kft. gazdasági igazgatója. *Lázár Gábor* az MB 2001 Kft. pénzügyi igazgatója. *Lázár Lajos* a MOL Nyrt. Észak-magyarországi Termelés gyűjtési rendszerkezelője. *Lemberkovics Viktor* a RAG Hungary Kft. vezető geológusa. *Nagy Attila* a Readymix Lesence Kft. munkagép kezelője. *Námor Csaba* az OMYA Hungária Kft. kereskedelmi menedzsere. *Sebestyén János* a GEOINFORM Kft. felszíni kútszerviz senior csoportvezetője. *Serfőző Kálmán* a MOL Nyrt. Kutatás-Termelés üzemviteli szakértője. *Tóth István* a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Gépészeti Karbantartó Osztály gépmestere. *Varga Gábor* az O&G Central Kft. kutató geológusa.

Magyar Bányászatért emlékérem kitüntetésben részesült

Csák Gyula a NORD HOLDING Kft. ügyvezető igazgatója, a hazai bányászlámpa gyártás fejlesztésében kifejtett, kiemelkedő szakmai munkássága és fenntarthatósága érdekében több évtizedes erőfeszítéseinek elismeréseként.

Professor *dr. Szűcs Péter* a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Egyetem dékánja, a felsőfokú bányászati szakember képzés érdekében kifejtett kiemelkedő szakmai, oktatói tevékenysége elismeréseként.

Szakmájukhoz hű bányászok tisztelegtek

Szent Borbála, a bányászok védőszentjének szobra Ajkán és Padragkúton hirdeti az ajkai szénbányászat dicső 139 évét, és a város lakóinak háláját egy szép szakma iránt. Egy olyan szakma iránt, amelyre Ajka város hagyományai épülnek ma is, és a bányászok védőszentje mellett Ajka város címerének fő alakja. A szobor a bányászat megbecsülését, a város szeretetét is jelzi. A szakmájukhoz hű bányászok mindkét helyszínen tisztelegtek, emlékeztek, méltóan ápolták a hagyományukat.

Ajkán, az Agora-téren lévő parkban az Ajkai Bányász Hagyományápoló Nyugdíjas Klub szervezésében rendeztek koszorúzási ünnepséget a bányászok védőszentjének névnapján.

Borbála szépsége, fiatalságának éltető ereje sugárzik a közelgő tizenegyedik „születésnapját" ünneplő szoborról, amelyet Győr Sándor kezdeményezésével 2005. január 14-én állítottak. A Jézus Szíve Római Katolikus Templom tornyában minden nap tizennégy órakor megszólal a Bányász Himnusz harangjátéka. Ezekkel a csodálatos, feledhetetlen dallamokkal tisztelegtek a szépszámmal megjelent szakmájukhoz hű egykori bányászok, majd Németh György, a Veszprémi Szénbányák nyugalmazott vezérigazgatója mondott ünnepi beszédet. Emlékezett arra, hogyan lett Borbála a bányászok védőszentje, s az ő védelme alatt végezték a veszélyt tudatosan vállaló bányászok munkájukat Ajkán 139 évig. Elsőként Selmecbányán, majd a 14 – 15. században az egész ország területén terjedt el a vértanú tisztelete, mikor a bányászat során több veszélyforrás is jelentkezett. Ezért is lett Szent Borbála a föld alatt dolgozók védőszentje. – Számunkra a Bányász Himnusz hangjai és a Borbála emlékműre elhelyezett koszorúk látványa elsősorban az elhunyt bányászok emléke. Nekünk, a ma még élő néhány aktív, és sajnos sokkal több egykori bányásznak egymás köszöntésén túl ma az a legfőbb feladatunk, hogy ezt a szép hagyományt és a társadalom emlékezetét képességeinknek megfelelően életben tartsuk, ha kell, helyreállítsuk a bányászat tiszteletét. Emlékeztessük a mai és jövő generációt azokra a sikerekre, amelyben a ma embere az életminőségben nem tartana ott, ahol hála a sorsnak, napjainkban tart. Ajka környékén 139 évi működés után bezártuk a szénbányákat, megszűnt a 90 éves bauxitbányászat, és sajnos 2016. június 17-én hozták felszínre Úrkúton 99 évi bányászat után az utolsó csille mangánércet. Ne feledjük, a bányászatnak köszönhetően lett Csinger, Bódé, Tósokberénd, Padragkútból korszerű ipari város Ajka. Ebből vált a Balaton-felvidék egyik gyöngyszemévé Tapolca, és a valamikori úrkúti szénégető tavából, német telepesek egykori kunyhóiból igazán szép idegenforgalmi nagyközség Úrkút. Napjainkban a piac törvényei ennek az értékteremtő emberi tevékenységnek a felhagyására, bányáink bezárására kényszerítettek bennünket. Ne titkoljuk el azonban a felnövekvő generációk előtt, hogy a föld mélye változatlanul őriz kincseket. Példaként említem meg, hogy Gyepükaján térségében 83 darab mélyfúrással 161 kilométer geofizikai szelvénnyel és 1200 kőzetminta vizsgálatával megkutatott, bizonyítottan minimum 105 millió tonna ipari szénvagyon, az Ajka II várja azt a korszakot, amikor az emberiségnek ismét szüksége lesz rá. Nyírád térségében 100 ezer tonnás nagyságrendű, könnyen kőfejtéssel elérhető bauxit várja ugyanezt, hogy a csehbányai nagyobb előfordulásról ne is beszéljek – fogalmazta meg ünnepi gondolatait Németh György. A továbbiakban emlékezett arra, hogy a nehéz és felelősségteljes munka nemcsak dicsőséget hozott, hanem áldozatokat is követelt. 189 bányász soha nem jött fel a bányából, életét adta a szakmáért. Értük is, és a még élő bányászokért állították Szent Borbála szobrát, hogy soha senki ne feledje, volt egy szakma, mely Ajkán élt 139 évet és adott egy várost az utókornak.

Az ünnepi beszéd után a résztvevők elhelyezték a Borbála szobornál az emlékezés koszorúit. Elsőként Ajka város önkormányzata koszorúzott, majd az Ajkai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet, a Bakonyi Bányász Hagyományőrző Alapítvány, a Bányász Kulturális Egyesület, a Padragi Bányász Hagyományőrző Kör, végül a Bányász Hagyományőrző Nyugdíjas Klub képviselői helyezték le a védőszent és a bányászhősök iránti tiszteletük jeléül a kegyeletes emlékezés koszorúit.

A koszorúzást követően „Így látom a bányászatot gyerekszemmel" pályázat díjkiosztójára került sor a Csingervölgyért Egyesület szervezésében. A rendezvény a Bányász Himnusz közös eléneklésével zárult.

* * *

Padragkúton a Civil Fórum Padragkútért Egyesület tartott megemlékezést a Bányász Kegyeleti és Emlékparkban lévő Borbála szobornál. Ünnepi beszédet Pálosiné Nagy Katalin mondott. Megemlékezett Szent Borbála életútjáról, felelevenítette a Borbálával kapcsolatos hagyományokat, a bányászemberek körében ma is élő tiszteletet, a bányászok hősies munkáját.

Ezt követően koszorúkat, virágokat és mécseseket helyeztek el az ünnepség résztvevői, valamint Puskás Károly önkormányzati képviselő az egyesület által épített Szent Borbála emlékműnél. Az ünnepség hivatalos része után, még hosszú percekig együtt maradva a bányával kapcsolatos emlékeiket elevenítették fel az egykori bányászok.

Mindkét ünnepségen kiderült, hogy az ajkaiak és padragkútiak szeretetükbe fogadták Szent Borbála alakját. Az is kiderült, hogy Szent Borbála szobra nem egyszerűen a bányászok védőszentjének az emlékműve, hanem tisztelgés a mindörökké bányászváros szorgalmas, erős, a jövőjükben bízni tudó polgárai előtt is. Hiába fejeződött be a szénbányászat Ajkán, továbbra is él a bányászszellem. Ajkán és Padragkúton álló szobor méltó a legendás életű szenthez, és méltó Ajka város bányásztársadalmához!

Tollár Sándor

„Kétszáz év a Mecsek mélyében"

Iskolások bányászattörténeti vetélkedője

2016. november 30-án, Szent Borbála, a bányászok védőszentje napjához közel rendezték meg nyolcadik alkalommal a mecseki bányavidék iskoláinak bányászattörténeti vetélkedőjét. A találkozónak a nagymányoki művelődési ház adott otthont. Kővágószőlős, Komló és Pécs iskoláiból 11 csapat vett részt a rendezvényen. A verseny helyi szervezője és házigazdája Stallenberger József, a nagymányoki általános iskola tanára volt.

A gyerekek egy rövid sétával indították a délutánt. Megtekintettek néhány helyi ipartörténeti emlékhelyet, koszorút helyeztek el Riegel Antal egykori lakóházának falán, a bányász emlékműnél pedig mécsest gyújtottak a nagymányoki bányász áldozatok tiszteletére. A vetélkedő feladatai változatosak voltak: Szent Borbála életét, kőzettani ismereteket, bányász eszközök, szerszámok és gépek felismerését, rajzos feladatokat, rejtvényeket, mozaikkép összeillesztést, bányászati szakmai kifejezéseket, a régi szakzsargon ismeretét, valamint a nagymányoki séta során szerzett információkat is tartalmazták. Játékos és ügyességi feladatokat is meg kellett oldaniuk a gyerekeknek.

A rendezvény támogatói és segítői voltak:

Nagymányok Város Önkormányzata, Nagymányoki Német Nemzetiségi Önkormányzat, Magyarországi Bányásztelepülések Szövetsége, Magyar Energia és Közmű Szabályozási Hivatal, Bánya Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete Mecseki Bányászok Szakszervezete, Nagymányoki Nyugdíjas Bányász Szakszervezet, Nagymányoki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Nagymányoki Közművelődési Központ

A díjakat és jutalmakat a zsűri nevében Kasó Attila bányászatért felelős miniszteri biztos, Pernecker László a Mecseki Bányászok Szakszervezete elnöke és Karl Béla Nagymányok város polgármestere adta át. A vetélkedő legjobban teljesítő csapatai és felkészítői az érmeken, ajándékokon túl a jövő év tavaszán egy egész napos kiránduláson vehetnek részt.

A végeredmény:

1. Kökönyösi csodabogyók csapata, Komló Gagarin iskola, 95 pont. 2. Kenderföldi sasok csapata, Komló Kenderföld-Somági iskola, 84,5 pont. 3. Aranybányászok csapata, Kővágószőlősi iskola, 81 pont.

A támogatók, a zsűri, és legfőképpen a vetélkedőn részt vevő gyerekek és felkészítőik a rendezvény végén úgy nyilatkoztak, hogy ezt a mecseki szénbányászat emlékeit ápoló hagyományt a jövőben is folytatni kell. Reményüket fejezték ki, hogy ez a gyermekeknek szóló rendezvény is hozzájárul majd ahhoz, hogy a mecseki szénvagyon jövőbeni kiaknázásának lehetőségei megteremtődjenek.

Stallenberger József

Konferencia a bányászat 2020 utáni időszakáról

A BDSZ szervezésében „Az Európai Kitermelő Iparági Szociális Párbeszéd Bizottság állásfoglalása az EUT ETS Irányelvének a 2020 utáni időszakra vonatkozó revíziója, a bányászatra gyakorolt hatásai." címmel kerekasztal szakmai megbeszélésre került sor, melyen részt vettek Bulgáriából is vendégek: Vladimir Topalov, a Podkrepa bányászszakszervezet elnöke, Yasen Chaushev, a Maritsa East JSC termelési igazgatója, az Eurocoal tagja, Dr. Desislava Kancheva, a Podkrepa nemzetközi koordinátora.

Előző nap tájékoztatást adott a témáról Jean-Pierre Damm, az EU Kitermelő Iparági Ágazati Párbeszéd Bizottság soros elnöke.

A résztvevők között voltak a bányászati és a villamos-energia ipari ágazati szociális párbeszéd munkáltatói és munkavállalói oldalának képviselői, akik a tanácskozás végén állásfoglalást is elfogadtak.

Előadás hangzott el „A széndioxid tárolásának és felhasználásának lehetőségei" címmel, melynek előadója a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet igazgatója volt.

A magyar BDSZ álláspont legfontosabb pontjai:

- A magyarországi villamosenergia-ellátás biztonsága érdekében a Mátrai Erőmű Zrt. lignit alapú villamosáramtermelését, erőművi blokk építésével indokolt biztosítani.
- A széndioxid megkötését, átalakítását a magyarországi K+F, innováció középpontjába kell helyezni, az európai ez irányú folyamatokat támogatni.
- A szenet nem lehet a klímaváltozás egyetlen felelősének megjelölni. (A megújulók is okoznak természeti problémákat; bogarak, madarak számának jelentős csökkentése, termőföld károsítás, széljárás befolyásolás, stb.)
- Átmenetet kell biztosítani az ipari folyamatok kezelésében, a digitalizációs folyamatok támogatásával.
- Az ipari szociális párbeszédben, ezen belül a kitermelő iparágban is napirenden kell tartani a témát, közös fellépések támogatásával.

Rabi Ferenc bevezető gondolataiból idézünk.

2015.július 15-én a Bizottság az uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszer 4. fázisának felülvizsgálatára vonatkozó jogalkotási javaslatot terjesztett elő, amely összhangban állt az Európai Tanácsnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretről szóló, 2014. októberi következtetéseivel.

A javaslat célja az uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó kibocsátások 43%-os csökkentése a 2005-ös szinthez képest. Ennek érdekében 2021-től kezdődően évente 2,2%-kal fog csökkenni a kibocsátási egységek száma. A jelenlegi 1,74%-os mértékhez képest ez a kibocsátás jelentős mértékű további mérséklődéséhez vezet, amely a becslések szerint mintegy 550 millió tonnát tesz majd ki a 2021 és 2030 közötti időszakban. A Bizottság javaslatot tett arra, hogy a kibocsátási egységek térítésmentes kiosztása legyen célzottabb és dinamikusabb, többek között a technológiai fejlődést jobban tükröző, naprakésszé tett referenciaértékek, célzottabb CO2-kibocsátásáthelyezési csoportok, valamint a térítésmentes kiosztás és a termelési szintek jobb összehangolása révén. A javaslat magában foglalja azt a lehetőséget, hogy tíz alacsonyabb jövedelmű tagállamnak fokozott átláthatóság mellett továbbra is térítésmentesen osszanak ki kibocsátási egységet villamosenergia-termelésük korszerűsítésére.

Az Európai Tanács 2014.októberi következtetéseivel összhangban a Bizottság 2016 első felében jogalkotási javaslatot kíván elfogadni az erőfeszítés-megosztási határozatról azzal a céllal, hogy 2005 és 2030 között 30%-kal csökkenjen a kibocsátás-kereskedelmi rendszer hatálya alá nem tartozó kibocsátás.

Az előkészítő munka részeként a Bizottság a határozat 14. cikkének értelmében megkezdte az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásának utólagos értékelését. Az értékelés során a Bizottság mind tagállami, mind uniós szinten meg fogja vizsgálni az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtását és eredményeit. Meg fogja határozni, hogy az erőfeszítés-megosztási határozat milyen mértékben járul hozzá az EU 2020-ra kitűzött ÜHG (Üvegházhatású gáz) kibocsátás-csökkentési céljához.

Iparági körkép

Év vége az összegzések ideje. Ennek jegyében ültünk le beszélgetni Rabi Ferenccel, a BDSZ elnökével.

- A Bányamunkás- rámért feladatának megfelelve – igyekszik, minél teljesebben tudósítani a szakszervezeti élet eseményeiről, aktualitásokról, módszerekről, jó gyakorlatokról. Azonban nem mellékes, hogy a szakszervezeti munka milyen közegben folyik. Ezért arra kérlek, hogy olvasóinkat tájékoztasd azoknak az iparágaknak a helyzetéről, amelyek a BDSZ érdekérvényesítés hátterét adják. Kezdjük a bányaiparral.

- A magyar bányaipar – reményeim szerint -, most jutott el a mélypontjához. Jelentős mértékben csökkent a foglalkoztatás, az elmúlt évtizedekben munkahelyek tűntek el, s a valamikor, több mint százezer főt foglalkoztató magyar bányaipar, nem éri el a foglalkoztatottak számában a tízezer főt. Ez a folyamat nem most kezdődött el, s nagyon sok összetevője van. Az európai országokban, a munkáltatók kezdeményezték, szociális párbeszédben, hogy a bányászat helyett inkább a kitermelő-iparágat használjuk, mert, elsősorban a környezetvédők, a bányaipart összekapcsolták a természet- és környezetkárosítással. Nyilvánvaló, hogy ásványi nyersanyag hasznosítása nélkül nem lehet a modern életet szervezni, szükséges az adott nemzetállamok európai együttműködése: alakítsunk ki olyan kereteket, amelyek a szabályozókkal segítik a bányászat helyzetét. Sajnos, azok ellenére, hogy Magyarországon van egy ásványi nyersanyag kitermelésére és hasznosítására vonatkozó cselekvési terv, annak a gyakorlati végrehajtását nem tudjuk országunkban, megfelelően szabályozni, irányítani. Ennek következménye, hogy a vállalkozói tőke nem igazán jelenik meg, s így az iparágnak jövőképet nagyon nehéz adni.

A jelenlegi helyzetben a környezetvédelemre vonatkozó szabályozók a fosszilis energiahordozókat, de elsősorban a szenet, jelentős mértékben visszaszorították, és ma a széndioxid-kvóta vásárlással együttesen, az európai és a magyar hagyományos és klasszikus bányászati ipari tevékenységnek beszűkültek a lehetőségei. A széndioxid-kvóta azt jelenti, hogy a termelő üzemeknek meg kell vásárolniuk a működésükhöz szükséges kvótamennyiséget. Ez egy európai szabályozás, amit a párizsi klímacsúcson megerősítettek, s várhatóan a világ más pontjain is bevezetésre kerül. Valószínű – ha nem változik a jelenlegi helyzet -, ez gyengíti a Mátrai Erőmű modernizálásának a lehetőségét, és a külszíni bányászat jövőbeni lehetőségeit. Ez maradt Magyarországon az egyetlen jelentős szénbányászati bázis, viszonylag még modern technikával, s abban reménykedünk, hogy ott egy erőműi modernizáció után megmaradhat a munkahelyeknek egy jelentős része, s megoldható technikailag a széndioxid tárolás, kezelés, felhasználás átalakításának a kérdése is.

A Márkushegyi Bányaüzem, utolsó mélyművelésű szénbányánk, év végére befejezi a működését, elindul a bánya tömedékelése. Szomorú dolog ez, mert egy meghatározó, korábban ötven-hatvanezer főt foglalkoztató al-ágazata a bányászatnak, eltűnik Magyarországról. Ezért kezdeményezzük, hogy a földalatti és a magyar geológiai viszonyoknak megfelelő szaktudást próbáljuk megőrizni, és a bányaművelő képzésben – hiszen bányaművelőkre szükség lesz a külszínen is -, a földalatti technikák megismertetését, tanműhelyszerűen is próbáljuk a következő évtizedekben megőrizni.

Minden erőfeszítésünk ellenére egyelőre azt látom, hogy azok a viszonylag még modern és a szénfillérből vásárolt (A szakszervezetnek is jelentős szerepe van abban, hogy megjelenhetett.) technikai eszközök, amik Márkushegyen még megvannak, ha így marad a folyamat, valószínűleg nem segítik ezeket a képzési tudásmegőrzési folyamatokat.

Az elmúlt évek a kő-, kavicsbányászat, illetve az építőanyag-bányászat számára jelentettek lehetőséget. A magyar bányaiparon belül, piacot ezeknek a termékeknek tudtak leginkább biztosítani. Jelentős modernizációs folyamatok is voltak, és vannak olyan eredmények, hogy a külpiacon is jó pár termék meg tudott jelenni. Ez foglalkoztatási létszámban, illetve a bányászathoz kapcsolódóan nem vált meghatározóvá és nem ez a trend a fontos. El kell azon gondolkodni, hogy a világ GDP-jének közel a felét továbbra is bányászat adja, s hogy ebben a vonatkozásban kívánunk-e a jövőben erőteljesebb lépéseket tenni Magyarországon és akarunk-e az ez irányú vállalkozásoknak számára segítséget adni.

Tehát ami megmaradhat az az említett al-ágazat, illetve vannak sikerek és eredmények a szénhidrogén-kutatásban is. Kisebb termelőegységek megjelenésében várhatóan az a létszám, ami megmaradt a szénhidrogén-bányászatban – akár a termelésben, akár a kutatásban – Magyarországon, stabilizálódhat a következő években, s abban reménykedem, hogy a kurrens termékek is, amelyek a perlit bányászathoz, vagy részben a kőbányászathoz (Baumit) kapcsolódnak, a jövőben is prosperálni fognak.

Szomorú dolog az, ha egy iparág úgy értékelődik le, hogy annak az elitje jelentős tudással rendelkezik, képes arra, hogy külföldön is ebből a tudásból megéljen. A mai napig vannak bányamérnökök, Bécstől Közel-keletig, akik eredményesen tudnak dolgozni, a szénhidrogén-bányászatban, vagy a bányászat más ágazataiban. Ugyanakkor, idehaza, ezt a tudást, a megszerzett tapasztalatokat, nem tudják, piaci alapon sem érvényesíteni.

A magyar bányaiparnak most van a mélypontja, s beszélgetésünk elején azért fejeztem ki, hogy reményeim szerint, mert eljött az idő arra, hogy innen fölfele induljon. Az ásványi nyersanyagok ismertek, Magyarország ásványi nyersanyagokban közepesen ellátott. Vannak olyan hasznosítható meddőhányók, ahol a ritkafém földektől kezdve egyéb más hasznos anyagok fordulnak elő. Erőfeszítéseket kell arra tenni, hogy a villamos áram termelésben a hazai tüzelőanyagok bizonyos aránya – de legalább a 10-15%-a – megmaradjon a biztonságellátás érdekében. Természetesen bányászati tevékenység kell ahhoz is, hogy az atomhulladék-tárolók tovább épüljenek, hogy a feltárt bányatérségek szakszerű bezárása bekövetkezzen. Ezek azok a munkálatok még, amelyekbe talán a magyar bányászatnak lesz lehetősége bekapcsolódni és így munkahelyeket megőrizni. Reményeim szerint az ezt követő évtizedek visszaadják az iparág tiszteletét, becsületét, és bizonyos mértékben azt a kiemeltséget, amire egy kitermelő-iparágnak szüksége van.

- Mi a helyzet a könnyűipari cégeknél?

- A klasszikus bányászszakszervezeten belül, a ruha, textil és a bőripari szakszervezetek iparági környezete, talán könnyebb helyzetben van. Ennek az az oka, hogy a területen megmaradt munkavállalóknak jelentős szaktudása van, képesek arra, hogy jó minőségben gyártsanak ruhákat, cipőket, textíliát. Azzal, hogy világviszonylatban is leértékelődött a magyar munkabérek vásárlóereje, azt tapasztaltuk, hogy a Távolkeletről, elsősorban Kínából, de más országokból is, a termelés egy részét visszahozták a tulajdonosok. Ehhez hozzájárult az is, hogy a szállítási költségek növekedése után, érdemes volt újra, elsősorban a közép-európai térség országaiban termeltetni. (S részben Ukrajnában) Cégeinknél nagyon magas a megrendelés-állomány, nagyon sokat túlóráznak és tartózkodnak többet a munkahelyeken az ott dolgozók, mint kellene. Azt reméljük, és tapasztaljuk is, hogy a beruházások is elindulhatnak.

Modernizációs folyamatot a Samsonite gyárban, Szekszárdon láttunk. Egy új termékkel és idehozott termelésével létszámnövekedés következett be és újabb beruházások is várhatóak még. Azok a bőröndök, amiket ott előállítanak, a világpiacon is megállják a helyüket. A bőriparon belül az Eagle Ottawa Hungary Kft egy rendkívül dinamikusan fejlődő beruházást is lebonyolító vállalat, az ott előállított bőrökből – többek között - gépkocsikba gyártanak termékeket. Van piaca, és ami nagyon fontos, hogy a lassan kétezer főt foglalkoztató szolnoki cégnél sikerült kollektív megállapodást kötni, sikerült a szociális párbeszédben eredményeket elérni. Az első lépéseket megtettük, hogy kiegyensúlyozott munkaügyi kapcsolatok jöjjenek létre. Megtörtént az üzemi tanács és munkavédelmi képviselő választás is. Ezt követően lehet majd tovább segíteni a cég szociális helyzetének a javítását, valamint az ott dolgozó munkavállalói kör stabilizálását.

A cipőgyártásban nagyon sok európai fejlesztésről hallottunk, ahol az automatizáció és gépesítés folyamata elindult és egyre termelékenyebben dolgoznak, ugyanakkor megmaradt az élő munkaerő szerepe. Abban reménykedem, hogy Magyarországon is egy ilyen típusú modernizációs folyamat kezdődik és a termékekben a hozzáadott érték növekszik. Ez stabilizálhatná az ott foglalkoztatott, közel négy-ötszáz szakszervezeti tag munkahelyét, s reményt adna arra, hogy szervezettségben tovább erősödünk ezen a területen.

A ruhaipari vállalkozások megrendelés-állománya rendkívül magas, mindhárom termelőegységben tudjuk, hogy még a következő évre is megvannak a megrendelések, az a kérdés, hogy bírják, és hogyan lehet fenntartani a termelési folyamatokat.

A textiliparban vannak új termékek, de ott egy jelentős modernizációs folyamatra lenne szükség, amelyik tőkeigényes. Látunk rá jeleket, így abban reménykedem, hogy az ezen a területen működő vállalkozások is tudnak erősödni az elkövetkező időszakban.

A nagy kihívás az, hogy a radikálisabb minimálbér és garantált bérminimum-emelés után a cégek hogyan tudják megoldani a piacon történő árversenynek a kérdését, és hogy ebben képesek lesznek-e megfelelő intézkedéseket hozni a hatékonyság növelése érdekében.

A BDSZ részt vesz az európai bányaipari, cipőipari, bőripari textilipari, ruházatipari szociális párbeszédben, törekvésünk az, hogy a legfontosabb információkat biztosítsuk a vállalkozások, a kollégák számára. Itt együttesen vagyunk jelen a munkáltatók képviselőivel, s a magyar szociális párbeszédben is próbálunk segítséget adni a vállalkozások versenyképességének növeléséhez.

Hámori István Péter

Koszorúzás a bőrös emléktáblánál

A BDSZ központ aulájában található emléktábla – mely a mártírhalált halt bőripari dolgozók neveit tartalmazza – megkoszorúzása, nemes hagyomány, hosszú évek óta. Így történt ez az idén is. Az ünnepi beszédet Horváth Lászlóné, a Samsonite Hungaria Kft nyugdíjas alapszervezetének a titkára tartotta.

Köszöntötte a jelenlévőket, majd a következőket mondta.

- Nagyon sokat hallottam elődeinktől a bőrös szakszervezet megalakulásáról, ami az 1868-as év nyárelején, a Pesti Központi Munkásegylet megalakításával kezdődött. Alapítói között voltak cipészek, csizmadiák, cipőfelsőrészkészítők, tímárok, szíjgyártók, bőröndösök, szűcsök, kesztyűsök és szőrmekészítő munkások.

El akarták tántorítani őket a szervezkedéstől, de tevékenységüket, idővel, az egész országra kiterjesztették. Az emléktáblán felsorolt emberek a legdrágábbat, az életüket adták azért, hogy ne uralkodjon a fasizmus és most is, biztos, hogy újra feláldoznák magukat. Ma még nem tartunk ott, hogy életünket kell feláldoznunk, de nagyon össze kell fognunk, és ehhez a szakszervezet szervezettségének növelésére van szükség, hogy ne jöhessen vissza az az idő.

Ma a sajtószabadság is veszélyben van. A bőrösöknek mindig volt újságjuk, vagy legálisan, vagy illegálisan. Vajon ma mennyire tudnánk megvédeni a szaktársainkat a letartóztatástól? Mennyire segítenénk a bebörtönözöttek családját? Mert akik itt, a táblán, név szerint szerepelnek és még sokan mások, ezt tették. Nézzünk a táblára és nézzünk magunkba.

A nehéz munkakörülmények a munkaidő nyolc órában történő végzését, törvényes munkavédelmet és tisztességes bért követeltek. Sajnos, amit az elődeink elkezdtek, az ma is nagy kihívást jelent a szakszervezetnek. Sok idő telt el a II. Világháború óta, mégis úgy tűnik, mintha egy helyben toporognánk. A történelem ismétli önmagát, a követelések szinte ugyanazok.

Talán ma nincs az a fizikai megtorlás, bujkálás, titkos összejövetelek, amit a mártírjainknak át kellett élni, de a mai tisztségviselők napjai sem könnyűek, nagy a lelki teher rajtuk. A munkahelyek gépesítése, munkakörülmények szempontjából jónak mondható, mégis ott a félelem a dolgozókban. Az ilyenkor szokásos elismerések, a Petrovics Alapítvány jóvoltából a jól tanuló diákoknak és nyugdíjas társadalmi munkát végző aktivistáinknak sajnos elmaradnak. Az Alapítvány, pénz hiányában, ezt nem tudja támogatni. Csak hálával tudunk emlékezni a Petrovics család jóságára és adományozási készségére. Köszönjük. Nyugodjanak békében, emlékük szívünkben él.

Ma már önálló bőrös szakszervezet nincs, de a Bánya-, Energia és Ipari Dolgozók nagy családjában, a Könnyűipari Tagozathoz tartozunk. Ma azért jöttünk itt össze, hogy a márványtáblán felsorolt mártírjainkra és a soksok névtelenre emlékezzünk, s tiszteletünk jeléül koszorúinkat elhelyezzük.

Kívánok mindenkinek jó szerencsét, jó bőrben!

Emlékezés bányászhősökre

A Mátravidéki Szénbányászati Tröszt Szűcsi X-es aknájának + 146-os szinti 4-es szállítóvágatán 1959. november 25-ről 26-ra virradó éjszaka, a kirobbanó bányatűzben, harmincegy bányász az életét vesztette.

A Szűcsi Önkormányzat minden évben – a bányaszerencsétlenség napján – megemlékezést tart. Így tett az idén is, az üzemi baleset 57. évfordulóján.

Az esemény a bányaszerencsétlenségben elhunytak emlékére tartott gyászmisével kezdődött, majd az emlékezők a templomkertben felállított, az áldozatok neveit felsoroló kopjafánál, a Himnusz közös eléneklése után, meghallgatták Berta Istvánnak, Szűcsi polgármesterének emlékező beszédét. Ezt követően, a helyi általános iskola tanulói adtak műsort, majd az önkormányzat, a bányász szakmai szervezetek, a BDSZ helyi és országos képviselői, valamint a környező települések vezetői helyezték el koszorúikat, virágaikat. A megemlékezés a Bányászhimnusz eléneklésével ért véget.

A résztvevőket a Polgármesteri Hivatal látta vendégül a Művelődési Házban.

Mit üzen a múlt?

Peyer Károlyról és a 95 éves Bethlen-Peyer „paktumról”

Peyer Károly, visszatérve a forradalmakban való részvétele miatti kényszerű emigrációból, 1921. július 10-én, már a nagyszámban megjelent munkások előtt másfél órás beszédet mondott, Tatabányán. „Közel két éve a gyűlölet lángja emészti az országot. Volt kísérlet, hogy ezt a politikát egy helyesebb politika váltsa föl. … tegyék lehetővé a szabad agitációt, legyen sajtószabadság, … Szüntessék meg a politikai üldözést és adjon amnesztiát a politikai foglyoknak…. Bethlen miniszterelnök a parlamentben arról beszélt, hogy minden társadalmi osztály fogjon össze. Nem a munkásságon múlik a békés együttműködés megteremtődése.”

A szociáldemokrata pártvezetőség, a tagság többsége a tatabányai nagygyűlésen elhangzottakkal összhangban Bethlen realista politikáját támogatta, úgy az un. „második királypuccs idején”, mind a „fölszabadult baranyai kerületek” konszolidálásában.

Augusztus végén a szerb megszálló csapatok kiürítették Pécset és Baranya megyét. A pártközpont irányelvei alapján a helyi szociáldemokrata vezetők együttműködtek a magyar ellenforradalmi rendszer hatóságaival a terület konszolidálásában.

Az 1921. október 16-án tartott Magyarországi Bánya és Kohómunkások Országos Szövetsége II. országos közgyűlésén Peyer Károly a vezetőség jelentésében ismételten leszögezte, hogy a „bányászok a helyükön maradtak a forradalom idején is és a bizalmiférfiak a legnagyobb erőfeszítést tették, hogy a termelést fönntarthassák.” Kifejezte azt, hogy a munkások többsége végezte a munkáját, amely nélkül az ország termelése még inkább az összeomlás szélére sodródott volna.

Kiemelte, hogy a nehéz, embert próbáló időkben is képezték tagjaikat, nem feledve, hogy legfontosabb feladat a segélyezés maradt.

A II. országos gyűlés határozatában követelték „a magyar kormánytól az egyesülési és gyülekezési jog szabaddá tételét. … Fölszólítja a kormányt, (kiemelés: LJ) hogy sürgősen intézze el és biztosítsa a munkásságnak az alapszabályokban körülírt szervezkedési szabadságát.”

A bányatárs-pénztárak évek óta húzódó ügyében is külön határozatot hoztak. A téma előadója Peyer Károly volt, aki szakmailag alátámasztva, erőteljes retorikával állt ki ismét és ismét a rendezés mellett. „Követeli a közgyűlés a társpénztár sürgős reformját oly módon, hogy a bányatárs-pénztárak kivonassanak a bányatársulatok hatásköre alól s azok vezetése munkáltatók és munkások által paritásos alapon választott autonóm területre bízassék.”

1921.december 14-én kezdődő soproni népszavazás alkalmával az MSZDP választmánya felszólította a munkásságot, hogy a város Magyarországhoz tartozására szavazzon.

Ugyancsak december elején írták alá a kormány és az MSZDP megállapodását az Általános Fogyasztási Szövetkezet működéséről. Megállapodás biztosította a szövetkezetek önkormányzatának működését, a hatóságoknak ugyanakkor ellenőrzési joga volt a vállalat ügyeiben.

Megszülettek a feltételek a kormány és az MSZDP együttműködési megállapodásának aláírására. Peyer Károly röviden felvázolt személyisége, talán megerősíti a kétkedőket, érthetővé teszi, miért elsősorban az ő személyéhez fűződik szociáldemokrata részről a Bethlen–Peyer-paktum néven, számon tartott egyezmény.

1921. december 8-21. között tárgyalásokra került sor a kormányzat és a szociáldemokrata párt képviselői között.

A két héten át folytatott tárgyalássorozat végén 1921. december 22-én írták az un. „Bethlen-Peyer paktumot”. A dokumentumot a kormány részéről:Bethlen István magyar királyi miniszterelnök, Klebelsberg Kunó magyar királyi belügyminiszter, Tomcsányi Pál magyar királyi igazságügy miniszter, Hegyeshalmy Lajos magyar királyi kereskedelemügyi miniszter, Bernolák Nándor magyar népjóléti miniszter; A szociáldemokrata munkásság részéről Peyer Károly a Magyarországi Bányamunkások Szövetségének főtitkára, Farkas István a Magyarországi Szociáldemokrata Párt főtitkára, Miákits Ferenc a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Szövetségének főtitkára írták alá. Bencs Zoltán volt a jegyzőkönyvvezető. 1921. december 8-án kezdődtek meg a tárgyalások a Bethlen kormány és az MSZDP képviselői között. Megjegyzendő, hogy az első tárgyaláson részt vett Jászai Samu a Szakszervezeti Tanács főtitkára és Popper Sándor a Népszava helyettes szerkesztője.

A megállapodást ma is „Bethlen-Peyer- paktumként” ismerjük. A Paktum még mindig negatív tartalmat feltételez. Hiába vannak, voltak törekvések a megállapodás helyén történő értékelésre, még akad tennivalónk.

Az alapos együttgondolkodást megelőzően itt és most a megállapodás Összefoglaló jegyzőkönyv szakszervezetekre vonatkozó részéből idézünk.

„Az értekezlet egyetértőleg megállapodik abban, hogy a szakszervezetek is az egyesületek fogalma alá tartoznak és politikával semmi körülmények között nem foglalkozhatnak. Jóváhagyott alapszabályaikban körülírt működésüket akadálytalanul folytathatják. Az állami felügyelet és ellenőrzés továbbra is fennmarad.”

A szakszervezetek gyűléseit nem kellett engedélyeztetni, csak bejelenteni. A bejelentett gyűléseket ellenőrizhették, de az erről való bejelentkezés elmaradása, vagy az ellenőrzés elmaradása „a szakszervezeti gyűlés megtartásának akadálya nem lehet.”

A szakszervezetek helyi csoportjainak felállítására elegendő volt az országos szervezetek jóváhagyott alapszabályaiban megjelentetni a helyi szervezetek létét. „Helyi fiókok alakulásánál, amennyiben a hatóság harminc nap alatt végleg nem nyilatkozik, a fiók megkezdheti működését”. „Működésükben jelenleg akadályozott helyi csoportokra vonatkozólag az érdekelt szakszervezetek egy listát fognak a belügyminiszternek benyújtani, ki ennek alapján az engedélyezést a legrövidebb idő alatt jóakaratúlag fogja elbírálni.”

A megállapodásban többször leszögezték, hogy a „műhely értekezletek” „tisztán szakmai megbeszélések legyenek”.

„Különösen hangsúlyoztatik, hogy ily műhelyi értekezletek csakis a gyártelepen kívül és tisztán csak az illető üzem munkásait érdeklő ügyekben tarthatók és semmiféle politikával nem foglalkozhatnak.”

Mondhatunk-e sommás ítéletet azok felett, akik a szakszervezetek napi működése érdekében: „Elfogadták a kormány döntését: „a közalkalmazottak, vasutasok és postások szakszervezetei nem állíthatók vissza.”

Talán látták a „kiskaput” a szabadszervezeti működésre? „A villamosvasutak alkalmazottainak szabad szervezkedése elé a kormány nem gördít akadályt. ….a vasutaknál dolgozó munkások óhajai és érdekei megnyilvánulhassanak, a kormány a betiltott „Magyar Vasutas” helyébe meg fogja engedni egy új szaklap kiadását, azonban más elnevezés alatt és azzal a kikötéssel, hogy politikai és szolgálati kérdések kizárásával csakis gazdasági, szakmai és kulturális kérdésekkel fog foglalkozni.”

Emlékezzünk Peyer Károly írására, mely a Bányamunkás első számában 1913-ban jelent meg. Az első számban „A bányamunkásokhoz” címmel szóló vezércikk összefoglalta a lap célkitűzéseit, a bányászok szervezkedésének segítését. „Ha a kormány nem engedélyez nekik egyesületeket, akkor úgy szervezkednek, ahogy a viszonyok lehetővé teszik. Az egyesületek védőbástyáitól megfosztva, a sajtóhoz menekülnek, még pedig a munkások által alapított és megvédett sajtóhoz…. Minél többen csoportosulnak e lapok körül, annál hatalmasabb fegyverük lesz a bányamunkásoknak, annál hamarabb szabadulnak mostani rabságukból”.

Sokat jelentett a nyomdászok szakegyesületeinek vitás kérdéseiben történő megállapodás, amely kimondta, hogy bizonyos vizsgálatok befejeződése után „a kormány az autonómiát haladéktalanul visszaállítja”. A segélyegylet a belügyminiszter által kívánt alapszabály-módosítás mellett a szakegyesülettől függetlenül visszaállíttatik.

A jelen tisztségviselői, szakszervezetek tagjai is jól tudják, mit jelent a szakszervezetük életében, hogy legyenek megfelelő helyiségek a mozgalmi élet fenntartására. A megállapodás erre is kitért. „A kormány egy a szociáldemokrata munkásság által benyújtandó lista alapján intézkedni fog, hogy az egyes szakszervezetek helyenkint elrekvirált helyiségei, az elkobzott vagyon, bútorok és egyéb felszerelési tárgyak visszaadása – amennyiben és ahol csak erre a lehetőség megvan – megtörténjék. Ahol pedig a helyiségek már vissza nem adhatók, a kormány gondoskodni fog megfelelő más helyiségek kiutalásáról.”

Nem felejthető, hogy a „paktum” értelmében becslések szerint 27 ezer embert engedtek ki az internáló táborokból, és több ezer ember rendőri felügyeletét szüntették meg.

„Tények, melyeket letagadni nem lehet, hogy pár hét óta nagyobb mozgási szabadságunk van. Szaklapunkban közölt gyűlési tudósítások ezt elegendően bizonyítják… A változás azon tárgyalások eredménye, amelyet a szociáldemokrata párt vezetősége a kormány tagjaival folytatott…Nem vagyunk ezektől az engedményektől elragadtatva, de viszont balgaság és a szociáldemokrata mozgalom eddigi működésével ellenkező taktika lett volna, el nem fogadni azt, amit ki lehetett verekedni. Tovább duzzogni a sarokban és tűrni, hogy megy tönkre az egész mozgalom és szenvednek ezrei a munkásoknak a börtönbe, a legnagyobb taktikai ostobaság lett volna.” A Peyer Károly szerkesztette Bányamunkás XI. évfolyamának első számában aláírás nélkül is érezhető, ki a szerző. A rövid beköszöntő írásban benne foglaltatik mindaz, amely a nyilvánosságra nem hozott megállapodásban benne volt.

A következő évtizedek bizonyítják, a Bethlen-Peyer megállapodás hosszú távon való eredményességét.

Sokféle kérdést vethetünk fel, megérte-e a sokféle kompromisszum a szakszervezetek talpra állása, fennmaradása, megerősödése érdekében? Ki nyert a kompromisszummal?

Érdemes volna közösen megbeszélni, átgondolni, elemezni, mai szemmel, de megértéssel a múlt lehetőségeit megélő eleink iránt, akár e lap hasábjain, vagy netes formában, esetleg helyi szintű beszélgetéseken, mindazokat a pontokat, amelyek lehetővé tették a magyarországi szakszervezetek talpra állását, meghatározó tényezővé válását.

Az 1948-88 közötti nehéz idők, a „hajtószíj” szerepben vergődő szakszervezetek megítélését is segítheti, ha átgondoljuk az 1921.december 21-én írt megállapodást. Könnyű ma már félkész sémákkal, elítélően szólni a „paktum” aláíróiról, azok követőiről. A kompromisszumok, a fontolva haladás szempontjait figyelembevevők segítettek a túlélésben.

Peyer Károly munkásságát alaposabban meg kellene ismernünk.

A Bányamunkás a lap megjelenésének 100.évfordulóján, mely a szakszervezet megalakulását is jelentette, fejet hajtott Peyer Károly előtt. Az ünnep azonban nem adott időt arra, hogy részletesebben foglalkozzanak Peyer Károly a jelennek is példát mutató munkás, szakszervezeti vezető, évtizedeken meghatározó szociáldemokrata politikus tevékenységével. Peyer Károly személye minta lehetne a mai szakszervezeti tagság előtt. Büszkék lehetünk örökségére.

Az évtizedeken át méltatlanul meghurcolt élet megérdemli, hogy a kései utódok ismét elgondolkozzanak következetes, a munkásérdekeket szem előtt tartó, a szociáldemokrata értékeket meg nem tagadó igaz ember tevékenységéről. Ezért is volt sokáig elhallgatva, „rongyárulók” közé sorolva.

Az ő személye kapcsolta össze a szociáldemokrata pártot a szakszervezetekkel. A kormányzat és a munkaadói érdekképviseletek Peyert fogadták el tárgyalófélnek a munkásosztály képviseletében. Személye megkerülhetetlenné vált a különböző szintű tárgyalásokon, legyen az telephelyeken lévő konfliktus megoldása, vagy bértárgyalás, a panaszbizottságokban a szakmai szintű a munkaviszonyt érintő problémák megoldása.

Peyert a tapasztalatai megerősítették abban, hogy a munkaviszony minden kérdését, kiemelten a bérügyeket, tárgyalásos úton célszerű megoldani. A tárgyalások az egyenrangú felek között a konfliktusok békés megoldására is alkalmasak. Ma azt mondanánk a rendezett munkaügyi kapcsolatok iránti elkötelezettség vezérelte. Ha a Bethlennel kötött megállapodásra gondolunk, visszaköszönnek ezek az értékei.

Befejezésül Tőkéczki Lászlót idézzük. „Peyer Károly a valódi érdekképviseleti magyar baloldal kiemelkedő személyisége volt. A magyarságnak is tragikus, amit e nagyképességű baloldali politikussal tettek – ezzel (is) – megölték a baloldali hitelesség egy jó részét. Életműve azt is tanúsítja, hogy a nehézhelyzetű magyar szociáldemokrácia a XX. század közepére már kinevelt egy nemzeti léptékű politikust. Alakja sajnos feledésbe merült, nem lehet – még ideiglenesen sem – beilleszteni a „baloldali progresszió” máig honos kliséibe. Peyer Károly egész életében azokért küzdött, akiket képviselt – ilyen hiteles emberekre ma is szükségük volna a magyar munkavállalóknak.”

Lux Judit

Nyugdíjas szakszervezeti tagok köszöntése

2016. szeptember 19-én az Ajkai Bányász közösségi házban az 50-60-65-70 éves szakszervezeti tagsággal rendelkező tagokat ünnepeltük.

A Bányász himnusz harangjátékát követően az Ajkai Bányász Nyugdíjas alapszervezet elnöke, Herendi József köszöntötte a meghívottakat.

Megemlékezett az Ajkai szénbányászat kezdetéről, mely ezelőtt 151 évvel kezdődött a Bocskai- ároki szénkibúvások nyomán. Puzdor Gyula földbirtokos 1865-ben 8 bányásszal, 8 napszámossal kezdte meg a feltárást. Az aknamélyítés és bányafeltárás nagyon költséges munka volt, ezért hamarosan új tulajdonosokkal is bővült, akik az elmúlt 151 évben folyamatosan cserélődtek.

Az elnök nagyvonalakban megemlítette aknamélyítések kronológiai sorrendjét is.

1870 Emma-akna és Krisztina-akna, 1871 Gyula-Ödön-táró, 1877-1878 Zichy-akna, 1887 Alsócsinger – főakna, 1900-1904 Ármin Kövesároki-akna, 1924 Jolán-akna, 1938 Kossuth –akna, 1940 Jókai-akna, 1945 Padragi-akna, és 1959-ben megépült a Központi Szénosztályozó.

A város fejlődésének húzó ereje a szénbányászat volt. Erre épült az erőmű, a világ első kripton-gyára az üveggyár (Ajka kristály) és nem utolsó sorban az Ajkai Timföldgyár és Alumínium kohó I-II. Ezek az üzemek mind nagy energia felhasználók voltak, melynek a hátterét az ajkai szénmedence, közép Krétakori barnakő szene biztosította.

A bányaművelés komoly szakmai és emberi kihívás volt. Ezt a munkát a mindenkori kormány elismerte, kiemelt bérekkel, hűségjutalommal, és korkedvezményes nyugdíjazással.

A bánya egybe kovácsolt bennünket. A mai napig is keressük a volt kollégáink társaságát. Többek között ezért is vannak nálunk, 50-60-65-70 éves szakszervezeti tagsággal rendelkező tagjaink.

Önök több évtizeden keresztül hűséges tagjai voltak a szakszervezetnek, ezért a Bánya-, Energia-, és Ipari Dolgozók Szakszervezete és az Ajkai Nyugdíjas Bányász alapszervezet nevében megköszönöm a több évtizedes hűséges tagságukat.

Kívánom, hogy az elkövetkezendő éveket, évtizedeket jó erőben és egészségben töltsék magán emberként is és a szervezetünk tagjaiként.

Ezt követően az ünnepség vidám beszélgetéssel, a régi emlékeket felidézve folytatódott.

Az Ajkai Nyugdíjas Bányász 2016. évben jubiláló szakszervezeti tagjai:

50 éves: Tóth Imre, Kum József.

60 éves: Czigler Sándor.

65 éves: Nagy Sándor, Babati János, Jenei Ferenc, Palvek János.

70 éves: Hauser Jenő, Károlyi Mária.

Herendi József
az Ajkai Nyugdíjas Bányász
Alapszervezet
elnöke

Egy sorozat véget ért

Élt tizennégy évet

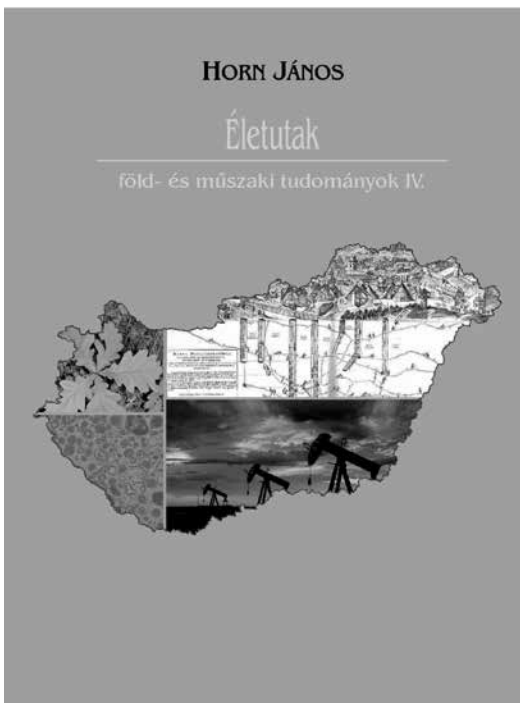

2016-ban jelent meg dr. Horn János szerkesztésében a 2002-ben indult „Életutak” sorozat utolsó –18. és 19. - kötete. Ez alkalommal- most először -, beszélgetett a könyv szerkesztőjével lapunk külső munkatársa.

- Hogyan kezdődött?

- Javaslatomra, Schalkhammer Antal (1946 – 2002) a bányászszakszervezet elnöke, országgyűlési képviselő 2000. november 23-ára, a szakszervezet székházába, kötetlen beszélgetésre hívta meg a földtan, bányászat korábbi tizenöt vezetőjét, akik abban az évben ünnepelték 65 -70-75-80 születésnapjukat.

Nagy örömmel tapasztalta – számomra is meglepetés volt – hogy tizennégyen elfogadták a meghívást, a tizenötödik is köszönte a meghívást, de hosszú útra már egészségi állapota miatt nem tudott vállalkozni. A közel öt órán át tartó program protokolláris módon kezdődött, de a folytatásban, amikor az asztalon már csak folyékony nedű volt, akkor megkezdődött a kötetlen beszélgetés, ami során számtalan érdekes és talán soha nem hallott, de írásban bizonyára sohasem megjelent történet hangzott el. A legtöbb mondat így kezdődött: „Most már elmondhatom” vagy „Tudjátok meg az igazságot”, stb.

- A megvalósítás?

- Ez adta az ötletet – a programon, mint ötletgazda és szervező, én is részt vettem – hogy meg kellene szólítania szakmánk korábbi első számú vezetőit. Megkerestem a szénbányászat több korábbi, első számú vezetőjét és ismertettem azt a tervemet, hogy a szénbányászati vezetőinek kötetlen gondolatai betekintést nyújtsanak a szénbányászatunk eddigi történetébe, hátterébe, azokba a gazdasági és politikai hatásokba, amik az ágazat működését akár pozitív akár negatív irányba befolyásolták. Egy kivételével mindenki elfogadta a felkérést. A könyv kiadásához támogatókat kértem fel, tájékoztatva elképzelésemről. Szinte hihetetlen volt: majd minden megkeresett (Tíz társaság és három magánszemély) azonnal válaszolt és megkezdődhetett a munka, amelynek eredményeként 2002-ben megjelent, az „Egy szakma tündöklése és hanyatlása, avagy hogy látják a szénbányászat elmúlt ötven évét azok, akik művelték és irányították” címmel. A könyvben kilenc volt vállalati vezető minden változtatás nélküli visszaemlékezése volt olvasható, 257 oldalon.

Az ötszáz példányban megjelent könyv kereskedelmi forgalomba nem került, kiadását csak a nyomdai költség terhelte, senki semmilyen címen tiszteletdíjat nem kapott, én is támogattam anyagilag a kiadását.

A támogatás összege olyan kedvező volt, hogy megjelenhetett 2002 –ben „A földtan és bányászat Kossuth -, Állami-, és Széchenyi díjasai”, majd a „Képeslap – Bányászat” c. könyvek is.

- Ki volt a kiadó?

- A könyv kiadója minden esetben a Bányász Kultúráért Alapítvány volt.

- Hogyan történt a könyv terítése?

- A „megszólalók” tíz, a támogatok öt – tíz tiszteletpéldányt kaptak. A további példányok elosztása: MTA -, Parlament -, szakmai egyetemek-, és érintett városok könyvtárai, az MTA közel 50 tagja, a szakmai egyetemek tanszékei, a szakmai társaságok vezetői, a szakmánk nagy „öregjei” és természetesen a BDSZ szervezetei, művelődési házai kapták.

- ....és a folytatás ?

- A fogadtatás számomra nagyon hízelgő volt, hiszen közel kétszáz gratulációt kaptam és ezekben szinte minden esetben benne szerepelt, hogy a földtan és bányászat további területeinek a vezetőit is szólaltassam meg és több levélben azonnal felajánlották, hogy folytatás esetén természetesen anyagilag is támogatják a kiadást. Éltem a lehetőséggel és sorozatban jelentek meg az újabb kötetek, mind hasonló feltételek mellett. Már 2006-ban terveztem a sorozat befejező kötetét és ezt a szerkesztői előszóban meg is írtam. Ebben jelent meg Meskó Attila, az MTA rendes tagja, az MTA akkori főtitkára epilógusa (Minden könyvben megjelent ajánlás, amit az MTA tagjai és a szakma kiemelkedő személyiségei írtak). Az eddigi kötetek visszajelzése minden esetben meghaladta a kétszázat, de a 2006-os könyv után több mint háromszáz levelet és telefonhívást kaptam és szinte „követelték” a folytatást. Ezeknek ismételten nem tudtam ellent állni, de most már biztos, hogy a sorozat utolsó – 19.- tagja jelent meg.

- A könyvekben nemcsak a földtan és bányászat szakemberei életútja olvasható.

- Valóban, ugyanis az energetika, környezetvédelem, kohászat szakembereinek életútja olvasható 6369 oldalon, a megszólalok szám: 196.

- „Társadalmi munkában” és támogatóként végezted a munkát, milyen elismerést kaptál?

- Sok nagy megtiszteltetésben volt részem a teljesség igénye nélkül sorolom. Kétszer kaptam meg a „Magyarországi Rekorder” diplomát, négy éven át terjesztett fel az MTA X. osztálya + több osztály akadémikusa és külföldön élő magyar MTA tagok- „Akadémiai Újságíró díj”–ra. (Nem véletlen, hogy egyszer sem kaptam meg) Először 2011-ben terjesztettek fel, addig szinte minden évben három díjat adtak ki, 2011-ben csak egyet, ezért írásban kértem 2015-ben az MTA X. osztály minden tagját, hogy a jövőben ne terjesszenek fel. De a legnagyobb elismerés, hogy minden könyv megjelenése után több száz elismerő, köszönő levelet kaptam, nemcsak itthonról, hanem külföldről is.

- Többször „befejezted” már, de gondolom, hogy terveid még vannak?

- Bár úgy gondolom, hogy egy sikeres sorozatot a csúcson kell befejezni, ezt sugallja Pápay Gyula az MTA külső tagja (Németország) a 2016-os könyvben megjelent írása. Szerettem volna, hogy a megszólalók száma kétszáz legyen, de váratlan lemondások miatt most százkilencvenhat. Egy életút megírását 2017-re vállalta egy professzor, az e könyv mellékleteként jelenik meg. Sajnos az elmúlt években tizennyolc akadémikus, egyetemi tanár, a szakma jelenlegi- és korábbi meghatározó személyiségei az életút megírását – bár megköszönték a megtisztelő felkérést - nem vállalták.

Azért foglalkoztat, hogy folytatni kellene. Van is elképzelésem a következő három évre. „Bemutatkoznak” fejléccel jelenne meg. Az első évben a most prosperáló szakmai társaságok első számú vezetőit-, a második évben a szakmai egyetemek rektorait-, a harmadik évben a szakmai egyetemek dékánjait kérném fel addigi életútjuk megírására.

Bár van egy aggasztó jel.

- Mi lenne az?

- A 2002-es könyvet, amely 257 oldalas, s amelyben kilencen szólaltak meg, tizenhárman támogatták. A 2013-as könyvnél (246 oldal), tizenkét megszólaló és tizennégy támogató, míg a 2016-osnál (826 oldal), huszonkét megszólaló és nyolc támogató. Az pedig még soha nem fordult elő, hogy több nagy kohászati és szénhidrogén- ipari társaság első számú vezetőinek írt levelemre még csak nem is válaszoltak. (No comment!). Ezért külön köszönet a mostani könyv támogatóinak (Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, MOL Nyrt, Paksi Atomerőmű Zrt, OMYA Kft, Bányavállalkozók Országos Egyesülete, ALBAMETALL 1991 Kft és két magánszemély: Sándor József és én).

- Egy utolsó kérdés: Hol olvashatók a könyvek?

- Minden könyv a korábban közölt helyeken is olvasható, de nagyon örülök annak, hogy a sorozat minden könyve felkerül – és már az első könyvek olvashatók is – a Széchenyi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtárába (www.mek.hu/-ra) műszaki tudományok, gazdasági ágazatok/bányászat stb. több fejezetében/. A Magyar Elektronikus Könyvtárban olvasható még a „Képeslap – Bányászat” és a „Kossuth- Állami és Széchenyi díjasai / 1948 - 1999 /” c. kötetek is.

- Köszönöm a beszélgetést

J. K.

IndustriAll Európa nemzetközi demonstráció az ipari munkahelyekért

Az IndustriAll Európa szervezete 2016. november 9-én Brüsszelben demonstrációt szervezett az ipari munkahelyek védelméért, a tisztességes foglalkoztatásáért, az ipari áruk és nyersanyagok dömpingje, a kibocsátás-kereskedelem jelenlegi szabályozása ellen. A megmozduláson több mint 15.000-en vettek részt az európai ipari ágazati szakszervezetektől, amelyen a BDSZ képviselői is jelen voltak.

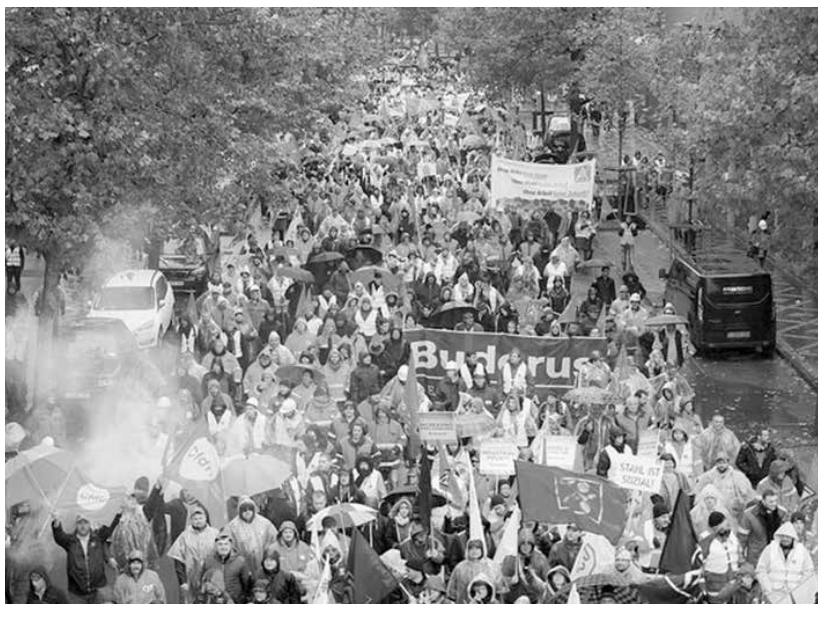

A demonstráción a szakszervezetek fel kívánták hívni az európai döntéshozók figyelmét arra, hogy a gazdasági világválság következtében jelentős számú ipari munkahely szűnt meg, kerülhet veszélybe az elkövetkező években. Európában a vas- és fémipar területén a válság előtt több mint 400.000 munkavállaló dolgozott, jelenleg a foglalkoztatottak létszám 330.000 fő, ami a legalacsonyabb érték az elmúlt időszakban. Közvetve további több százezer kapcsolódó, beszállítói európai munkahely megléte is függ az ágazat teljesítményétől.

A munkavállalók számára a bizonytalan munkahelyek helyett kiszámíthatóságot, tisztes béreket és foglalkoztatást követelnek a szakszervezetek. Felhívják a figyelmet, hogy európai és nemzetállami gazdasági növekedés ipari munkahelyek és infrastrukturális beruházások nélkül nem valósulhat meg. A tagállamokban a kutatásokra, fejlesztésekre, innovációra megfelelő forrásokat szükséges elkülöníteni. A Kínából érkező dömpingáruk jelentős hátrányt jelentenek az európai gazdaságra, a vállalatokra, veszélybe sodorja az európai munkahelyeket. Emellett tisztességes kereskedelmet is követelnek a munkavállalói érdekképviseletek. Hatékony iparpolitikát kell folytatni az Európában előállított termékek védelme érdekében! A kínai termékek sokkal kedvezőbb feltételekkel juthatnak be az európai piacra, de sokkal alacsonyabb a termékek minősége, ezáltal sokkal olcsóbban valósul meg az előállításuk. Megfelelő védelmi politika hiányában a vas- és acélipar fokozatos leépülése következhet be Európában. A nehézipar jelentősen energia intenzív ágazat, a jelenlegi dömpingárak mellett versenyhátrányba kerülnek az Európai Unióban, fokozatos kiszorulásuk figyelhető meg.

A kibocsátás-kereskedelemi szabályozás átgondolását is sürgetik a szakszervezetek, természetesen minél alacsonyabb károsanyag kibocsátás mellett. Igazságos átmeneti szabályozást kell bevezetni annak érdekében, hogy a megszűnő és átalakuló iparágak területén dolgozók munkavállalók fel tudjanak készülni a változásokra, megfelelő képzésben, átképzésben részesülhessenek. A gazdasági válság éveiben tapasztalható volt, hogy Európa gazdaságát és versenyképességét meghatározza az ipari termelés mértéke, ezért proaktív iparpolitikára kell ösztönözni a döntéshozókat. Emellett cselekvési terveket kell kidolgozni európai és tagállami szinten az egyes iparágakra vonatkozóan. A legfőbb szakszervezeti követelésként fogalmazódik meg, hogy több és jobb minőségű ipari munkahelyre van szükség, a meglévőket meg kell védeni.

A kínai acélipari alapanyagok még logisztikai költségek nélkül is drágábbak voltak egy évvel ezelőtt, mint a nyugat-európaiak, azonban a kínai belső kereslet visszaesése következtében a gyártók nyomott áron Európában próbálják értékesíteni termékeiket. Számos teherhajó úgy indul acélipari nyersanyagokkal megrakodva Kínából Európába, hogy még nincs konkrét vevő a termékekre. A beérkező jelentős mennyiségű nyersanyag letörte az európai árakat, ami további nehézségeket jelent több iparágnak is, Európában számos vállalat kénytelen volt csökkenteni a munkavállalói létszámát.

Az IndustriAll Európa és tagszervezetei követeléseit eljutatták az Európai Bizottság képviselőinek melyben követelik, hogy egyenlő feltételeket biztosítsanak az európai ipari vállalatoknak a távol-keletről érkező dömpingárukkal szemben. Európa ne adja meg a szabad piacgazdasági státuszt, keményebb szabályozást és magasabb vámot követelnek a tiltakozó szakszervezetek a kínai termékekkel szemben.

A demonstráció során felolvasásra kerületek szolidaritási nyilatkozatok, támogató levelek az Európai Szakszervezeti Szövetség, az IndustriALL Globál szervezetei, valamint európai ágazati szakszervezetei részéről, amely a globális munkavállalói, érdekképviseleti összefogást, szolidaritást jelenítette meg.

Megfelelő protekcionista politikával nemcsak az európai vállalatok munkahelyei és termelése, előállított termékei, hanem az iparágakhoz kapcsolódó vállalkozások, beszállítók hosszú távú megléte is tartósan biztosítható a jövőben.

Beőthy-Fehér Szabolcs

Egy évforduló továbbgondolása Tatabányán

A Bányamunkás előző – szeptemberi – számában Vasas Mihály, a BDSZ Tatabányai Szövetségének elnöke írt egy megemlékező cikket Schalkhammer Antalról, aki szeptember 2-án lett volna hetvenéves. Ennek a cikknek az apropója generált egy rendezvényt, amely tanulságaképpen útjára indult egy kezdeményezés.

Erről kérdeztem Vasas Mihályt.

- Úgy kezdődött, hogy van a Schalkhammer Antal Alapítvány, amely kuratóriumának tagja vagyok én, mint a BDSZ Tatabányai Szövetségének elnöke és Takács Antal is, aki Schalkhammer Tóni nagyon jó barátja volt. A kuratóriumi ülésen beszélgettünk az évfordulóról, s annak méltó megemlékezéséről. Már előtte javasoltam, hogy a Bányásznapon, amikor megkoszorúzzák a bányászsírokat, egy delegáció – a hetvenedik évre való tekintettel - keresse fel és koszorúzza meg Tóni emlékfáját. Egyébként pont a születésnapjára esett a koszorúzás.

- Kinek az ötlete volt a találkozó?

- Takács Tóni vetette fel, hogy mi lenne, ha rendeznénk egy külön megemlékezést, azok részvételével, akik Tóni szűkebb baráti köréhez, s azokhoz tartoznak, akik szorosabb munkatársi kapcsolatban álltak vele, s az óta is ápolják Tóni emlékét, s mindent megtesznek azért, hogy munkássága és személye, ne vesszen feledésbe.

- Hogy esett a választás a West étteremre, mint helyszínre?

- Az étterem, bár most nem működik, de Takács Tóni, mint tulajdonos ajánlotta fel, hogy a konyha ki van adva és működik, tehát lenne lehetőség egy vacsora elkészítésére, maga az étterem pedig, kiváló helyszín lehet egy baráti beszélgetés lefolytatásához.

- Ki finanszírozta rendezvényt?

- A Szövetség és Takács Tóni, közösen. A meghívottak valamennyien olyan viszonyt ápoltak Tónival, ami közös érdekvédelmi, ideológiai alapokon nyugodott, és ami fontos: kölcsönös cselekvésen. Mi támogattuk az ő képviselővé választását, itt Tatabányán, s ő is nagyon sokat segített nekünk, akár a szakszervezeti munkáról, akár saját rendezvényeinkről, vagy személyes, emberi segítségről volt szó.

- Hányan jöttek el a találkozóra?

- Nem számoltam, de olyan harminc-harmincöten lehettünk. Nyilván voltak olyanok, akik akadályoztatva voltak, s nem jöhettek, de akik ott voltak, egy nagyon jókedvű, nyitott, emlékező beszélgetésen vettek részt. Többen mesélték el egy-egy történetüket Tónival kapcsolatban, melyek mögött kirajzolódott a BDSZ egykori vezetőjének talán legjellemzőbb emberi gesztusa, a segítés. De sorjáztak a vidám történetek is, hiszen ő rendkívül jó humorú, kedélyes ember volt, szerette a tréfát, szeretett nagyokat nevetni.

- Hallottam, hogy valami kezdeményezés is elindult.

- Igen. Ötletként elhangzott, s egyöntetű helyeslésre talált, hogy ennek a találkozónak a sikerén felbuzdulva, Tóni emlékének ápolását ilyen módon is folyamatossá téve, létre hozhatnánk egy Schalkhammer Antal Baráti Kört, amely évente legalább egyszer, a születésnapja környékén összejönne és baráti beszélgetés keretében emlékezne névadójára.

- Tehát összejönnének azok az emberek, akik gondolkodásmódjukban, cselekedeteikben, Tóni kortársaiként, s hozzá valamilyen módon kötődve, ápolnák emlékét, miközben cseppet sem eltávolodva ettől a céltól, kicserélhetnék tapasztalataikat, véleményüket a jelenről is.

- Pontosan. Annál is inkább, mert nemcsak Tónihoz, hanem egymáshoz is van kapcsolódási pontjuk valamilyen szinten, tehát tőle függetlenül is ismerik egymást a legtöbben. Még valamit. Ebbe a körbe nem csak a szénbányászathoz köthető emberek vannak, hanem olyanok is, akik úgymond „külsősként" dolgoztak együtt vele, segítették az érdekvédelmi munkát, vagy az ő országgyűlési képviselői tevékenységét.

- Mondanál erre példát?

- Igen. Meghívtuk Tatabánya Megyei Jogú Város címzetes főjegyző asszonyát, aki ugye nem bányász, de 2004 után (amikor itt befejeződött a bányászat), megcsináltatta a bányászegyenruhát, s elkötelezte magát a bányászat mellett, azt mondta, hogy ő bányászlány. Eljött a találkozóra, mert szükségét érezte, hogy ott legyen. Tragikus folytatása a történetnek, hogy ezt a bányászlányt, most szombaton eltemettük. Hatvankét évesen, infarktusban meghalt.

- Tóni személye mindig is összetartó erő volt, s nincs ez másképpen most se, amikor ő már nincs közöttünk.

- A résztvevők, a közös megemlékezés után kisebb csoportokban, külön beszélgettek. Odaültem majd mindegyikükhöz. Ami számomra különös és felemelő érzés volt, hogy bár ezek a csoportok úgy alakultak ki, hogy azok, akik szorosabb barátságban voltak alkottak egy asztaltársaságot, mégsem arról beszéltek, hogy milyen régen találkoztak, s hogy mi történt velük, hanem anekdotáztak, történeteket meséltek, saját személyes élményeiket mondták el Tóniról. Ez is azt erősíti, hogy Tóni szelleme és emléke ilyen meghatározóan él bennünk.

- Remélem, hogy valóban létrejön egy Tóni nevével fémjelzett baráti társaság, melynek – ha méltónak találtatok rá – én is szívesen a tagja lennék. Köszönöm a beszélgetést!

Hámori István Péter

Szervezetpolitikai változások a BDSZ-ben

A BDSZ 2016-os évi munkájának fontos területe volt a szervezetpolitikai változásoknak történő megfelelés – mondja Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke. - Az új civiltörvény és az ehhez kapcsolódó Ptk. módosítások, szükségessé tették a szervezeti struktúránk bizonyos átalakítását és az Alapszabályunk módosítását, illetve a szervezeti egységeink jogi helyzetének a pontosítását.

- Mi lett az eredménye a „szükségből" elvégzett munkának?

- Ebben a vonatkozásban egy új Alapszabálya és egy új Szervezeti és Működési Szabályzata van a szakszervezetnek valamint megteremtettük az al-ágazati típusú működésnek is a feltételeit. Három tagozat működik. A bányaipari, a könnyűipari – s mivel, szerencsénkre, nyugdíjas tagjaink is, közel tizennégy ezren, kitartanak a szervezet mellett -, nyugdíjas tagozatunknak is külön lehetőséget biztosítottunk az önállóbb működés feltételeire.

- Milyen egyéb tennivalókat generált a szervezeti változtatás?

- Erősíteni szeretnénk a nyilvánosságba történő részvételünket.

- Konkrétan ez mit jelent?

- A honlapunkat átalakítjuk, erőteljesebben kívánunk jelen lenni a facebookon és a twitteren, illetve a nyilvánosság egyéb eszközeit is tervezzük kihasználni. Ebben együttműködünk konföderációnkkal a Magyar Szakszervezeti Szövetséggel, ahol – javaslatunkra is – megalakult a tagszervezetek kommunikációval foglalkozó együttműködő csapata. Ebben erőteljes részvétellel, a MASZSZ-televízió lehetőségeinek a kihasználásával próbáljuk a szakszervezeti munkánk valós bemutatását elérni.

- A szolgáltatások is ebbe a körbe tartoznak?

- Igen. Szeretnénk a szolgáltatásainkat is bővíteni. Azt a tagkártyát, amit együttesen más tagszervezetekkel megjelenítünk 2017-ben, vásárlói kedvezményekhez kapcsoljuk, illetve ez lehetőséget teremt arra, hogy közösségi rendezvényeinket jobban tudjuk megszervezni. Dolgozunk a tagi levelezés feltételeinek a kialakításán, minden alapszervezettel az elektronikus kapcsolattartás feltételeinek kialakítását szeretnénk elérni. 2017 második felére ezeket a gyakorlatban megvalósítjuk és ez egy tudatosabb kapcsolattartás feltételeit adja meg a tagsággal.

- Az eszközöket emberek működtetik. Nem mindegy milyen tudással, milyen munícióval.

- Természetesen erre is figyelünk. Nagyon sok függ attól, hogy a tisztségviselőink felkészültségét ebben a rohanó világban hogyan tudjuk segíteni, ezért a képzésekben azt a tudást, ami kell a tagsággal történő kapcsolattartáshoz, a közgazdasági, vállalati működési ismereteknek a bővítését kívánjuk elérni, pedagógiai, pszichológiai vonatkozásban pedig ennek a legfontosabb elemeit szeretnénk megismertetni, és egy felkészültebb, több ismerettel rendelkező tisztségviselői közösséget kialakítani. Ezt szolgálják majd a nemzetközi tapasztalatcserék is, mint ahogy ebben az évben is sikerült többfelé megismerni az európai szakszervezetek működési gyakorlatát.

- Mik a legfontosabb célkitűzések a szervezetpolitikában?

- Én a legfontosabbnak tartom, hogy azt a kohéziót, amit őriztünk a bányászoknál, vigyük tovább és a könnyűipari tagságunkkal együttesen egy erős ipari szakszervezeti együttműködési szövetség felé tudjunk elmozdulni. Ebben intenzív tárgyalásokat kell folytatnunk a Vasasszakszervezettel és a Nyomdászszakszervezettel, s amit megcsináltak Európa sok országában, illetve Európa és a világ szakszervezeti mozgalmában: egy egységes ipari szakszervezetet, ezt nekünk 2017-2018-ra, alaposan előkészítve, meg kell valósítanunk. Ez nem a BDSZ-en fog múlni, ehhez partnerek kellenek.

- Ebben a folyamatban kiemelt szerepe van a szakmatörténeti és szakszervezet-történeti tradícióknak.

- Feltétlenül. Meg kell őriznünk a bányászhagyományokat, meg kell őriznünk a régi textiles, bőrös, ruhás hagyományokat, természetesen a csatlakozó szakszervezetek hagyományait szintén. Ehhez kell úgy átalakítani az alapszabályokat, hogy legyen meg a tagozati működések feltételrendszere, viszont a szakszervezeti hátteret, s főleg a területi jelenlétet (ami nagyon hiányzik) együttesen kell megteremteni. Ez nagyon fontos, mert egyébként nem lesz meg a tagszervezeti aktív taglétszám növekedésének a háttere, és természetesen azt a képet, amit a társadalomban kialakítottak a szakszervezetekről, azt meg kell ehhez változtatni. Ebben közös a felelősségünk a konföderációkkal. Ezek azok a legfontosabb szervezetpolitikai irányok, amik felé mozdulnunk kell.

HIP

Bányász hagyományőrzés

A tatabányai bányászat 120. év és Tatabánya várossá alakulásának 70. fordulója alkalmából a Város Önkormányzata ezt a köztes időt „Jó szerencsét" emlék évnek nyilvánította. Számos bányászattal kapcsolatos rendezvény kerül megrendezésre: vetélkedők, konferenciák, találkozók, kiállítások, emlékhelyek, koncertek, kulturális rendezvények. Az idei Szent Borbála ünnepség is már ennek szellemében került megrendezésre. A TISZKK Kereskedelmi, Vendéglátó és Idegenforgalmi Szakközép- és Szakiskolája 2016. december 2-án immár 8-ik alkalommal rendezte meg a bányászvetélkedő döntőjét a középiskolák és az általános iskola tanulói között.

28 csapat 3-3 fővel vett részt a döntőn, ebből 8 csapat általános iskolás és 20 csapat pedig középiskolás volt. Külön lett értékelve az általános iskolások és a középiskolások. Nyolc feladatot kellett megoldani és így alakultak ki a helyezettek.

A versenyfeladatok köre: a bányász kifejezések, bányászat történelem, bányász műemlékek, irodalmi alkotások, felismeréssel, Bányász himnusz szövegének leírása, a bányász hagyományok ismerete.

Ezzel a vetélkedővel is szeretnénk elérni, hogy az iskolás tanulók a 120 éves tatabányai bányászatról minél több információhoz jussanak.

Az Általános Iskolások közül: az Evulició csapat lett az első, a Bányász srácok csapata lett a második, a Teodolit csapat lett a harmadik. A középiskolások csapataiból: a Faszén csapat az első a Vakondok csapat a második, a Faszén csapat a harmadik.

Bizalmi felkészítő Vásárosnaményban

A BDSZ Elnöksége által elfogadott tematika szerint, Vásárosnaményban, megkezdődött a bizalmi, főbizalmi felkészítő.

Az első képzés témája, melynek előadója Varga Éva, a BDSZ alelnöke volt: a szakszervezet szerepe, alapvető feladatai, a BDSZ mint érdekvédelmi szervezet, a bizalmi jogai, kötelességei.

Kérés az olvasóhoz

Egy évvel ezelőtt is kéréssel fordultunk az egyetemes magyar bányászatban dolgozó aktív és nyugdíjas munkavállalókhoz kérve, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-át szakszervezetünk alapítványai számára ajánlják fel.

E helyen is köszönetet mondunk mindazoknak, akik eddig is SZJA-juk 1%-ával támogatták Alapítványainkat.

Szeretnénk tájékozatni arról, hogy a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetén belül két olyan alapítványunk működik, melyek részére az 1996. évi CXXVI. törvény alapján az 1%-os támogatás felajánlható.

Tisztelettel kérjük, hogy segítsen abban is, hogy közvetlen családtagjai, ismerősei is a BDSZ alapítványai részére ajánlják fel a befizetett személyi jövedelemadójuk 1%-át.

Szeretnénk biztosítani Ön/öke/t arról is, hogy a felajánlott összegek az alapítványokban megfogalmazott célokra kerülnek felhasználásra.

Bányászokért Alapítvány
adószáma: 19662240-2-42

A Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetéhez tartozó szakszervezeti tagok szociális, kulturális, jóléti, foglalkoztatási, egészségügyi, képzési-oktatási, üdültetési, segélyeztetési lehetőségeinek javítása, megfelelő szervezeti keretek és kiegészítő támogatási lehetőségek biztosítása a munkanélkülivé vált bányászok megsegítésére annak érdekében, hogy alkotó emberként találják meg helyüket a társadalomban.

Az alapítvány céljainak megvalósítása érdekében:

- Munkanélkülivé vált vagy egyéb okból rászoruló szakszervezeti tagok részére pénzbeli segélyt folyósít.
- Minden olyan esetben, amikor a közvetlen pénzbeli támogatás nem nyújt megfelelő segítséget (pl. egyedülálló ápolása vagy ellátása), természetben nyújtott szolgáltatásokkal segíti a rászorultakat.
- A közép- és felsőfokú bányászképzésben résztvevő tanulók, hallgatók javára ösztöndíjakat adományoz, ill. egyéb támogatásokat ad annak érdekében, hogy elméletileg jól megalapozott szaktudásukkal képesek legyenek a szakma sokoldalú fejlesztésére a mindenkori műszaki, gazdasági körülményeknek megfelelően.
- Elősegíti, ill. lehetőségeihez mérten anyagilag támogatja a munkavégzésből, a munkahely sajátosságaiból adódó egészségügyi problémák, károsító hatások megelőzésére, időben történő megismerésére irányuló kutatásokat.
- Anyagi eszközökkel segíti a megbetegedett bányászok - különös tekintettel a foglalkozási megbetegedésekre és a balesetekre - hazai és külföldi gyógy- és szanatóriumi kezelését, gyógyászati segédeszközök, gyógyszerek, valamint a gyógyításhoz szükséges műszerek, felszerelések beszerzését.
- Szakirányú tudományos konferenciákat és rendezvényeket szervez, ill. támogat, szakemberek külföldi tanulmányutakon való részvételét segíti.
- Részben vagy egészben átvállalja az egyes szakszervezeti tagok, azok családtagjai üdülési költségtérítését, támogatja a saját tulajdonú bányászüdülők működését.
- Segélyben, képzési vagy átképzési támogatásban részesíti a felszámolásra és bezárásra kerülő bányavállalatoktól, bezárt aknaüzemektől elbocsátott szakszervezeti tagokat, továbbá támogatja ezen tagok áttelepülését, pályamódosítását és újrakezdését.

Bányász Kultúráért Alapítvány
adószám: 19639439-2-42

Megfelelő anyagi alapot biztosítani olyan közösségi célú és közérdekű tevékenységek és vállalkozások támogatására, amelyek elősegítik

- a bányász településeken működő művelődési intézmények, egyesületek, egyesülések működéséhez és a bennük folyó kulturális, művelődési, oktatási, képzési, művészeti nevelő és szórakoztató tevékenységhez szükséges feltételrendszer kialakulását és működését, a lakóterületi közművelődési tevékenység erősítését,
- a haladó bányászhagyományok - szakma-kultúra - ápolását, megőrzését,
- a dolgozók képzését, a munkanélkülivé váltak képzését, átképzését.

Kérjük, hogy legyen/legyenek támogatóink és a 2015. évi adóbevallással együtt a formanyomtatványt kitölteni, és a NAV-hoz beküldeni szíveskedjék/szíveskedjenek. (akinek a munkáltatója készíti az adóbevallását, a nyilatkozatot a munkáltatónál kell leadnia).

Önöknek ez nem jelent többletkiadást, azonban ily módon segítségükkel hozzájárulhatnak alapítványaink célkitűzéseinek megvalósulásához.

Támogatását remélve és azt előre is megköszönve kívánok: Jó szerencsét!

Dr. Horn János

1%

A Bányász Kultúráért Alapítványunk ez úton köszöni meg a 2015-ös évben kapott SZJA 1%-ot.

Az Alapítványra beérkezett összeget 56.609.- Ft-ot, az Alapítványban megfogalmazott célokra használtuk fel.

A Bányászokért Alapítványra nem érkezett felajánlás.

Munkásgyűlés Győrben

Varga Éva, a BDSZ alelnöke, a győri GLOVITA Kesztyűgyárban munkásgyűlésen tájékoztatta az üzem dolgozóit, a szakszervezet fontosságáról, a szakszervezeti szolgáltatásokról, a BDSZ-ben folyó szervezeti munkáról.

Üzemlátogatás

A Mátrai Erőműnél voltunk üzemlátogatáson. Köszönet Pápis László Szakszervezeti elnök kollégának és az egész stábnak, azért a felejthetetlen élményért, amivel megajándékoztak bennünket. Utána a Kékestető felé vettük az utunkat, majd a Parádfürdői Erzsébet Park Hotel Wellneszében pihentük ki az egész napos fáradalmainkat.

Mór-Pusztavám Bányász Nyugdíjas szervezet

A Bányász Népdalkör sikere

„Hagyományos régiók, régiók hagyománya” címmel rendezték meg a XI. Vass Lajos Népzenei Verseny Kárpátmedencei döntőjét a csepeli Munkásotthonban.

A felnőtt programban hatvan szólista és együttes lépett színpadra a nap folyamán, köztük az oroszlányi Bányász Népdalkör, s az érdeklődést jelzi, hogy a hazaiakon kívül Ukrajnából, Szlovákiából és Szerbiából is érkeztek énekesek, valamint zenészek.

A Bányász Népdalkör egy versenyciklust kihagyva jelentkezett ismét a versenyre 2015-ben. Idén tavasszal a középdöntők 152 indulója közül jutott döntőbe, ahol a rendkívül kiegyenlített, erős mezőnyben Vass Lajos Kiemelt Nívódíjat érdemeltek ki produkciójukkal.

Az év utolsó elnökségi ülése

A testület Rabi Ferenc elnök előterjesztésében megtárgyalta és értékelte a BDSZ cselekvési tervében megfogalmazott célkitűzéseket, s szakszervezeti álláspontot alakított ki.

Ezt követően megvitatta a „2017. évi bértárgyalási pozíció kialakítása az országos bérajánlás figyelembe vételével” című elnöki, illetve alelnöki előterjesztést.

Harmadik napirendi pontként megvitatta és elfogadta a BDSZ 2017. évi munkatervének előkészítésére készített írásos anyagot.

Ritka, de fontos a nikkel

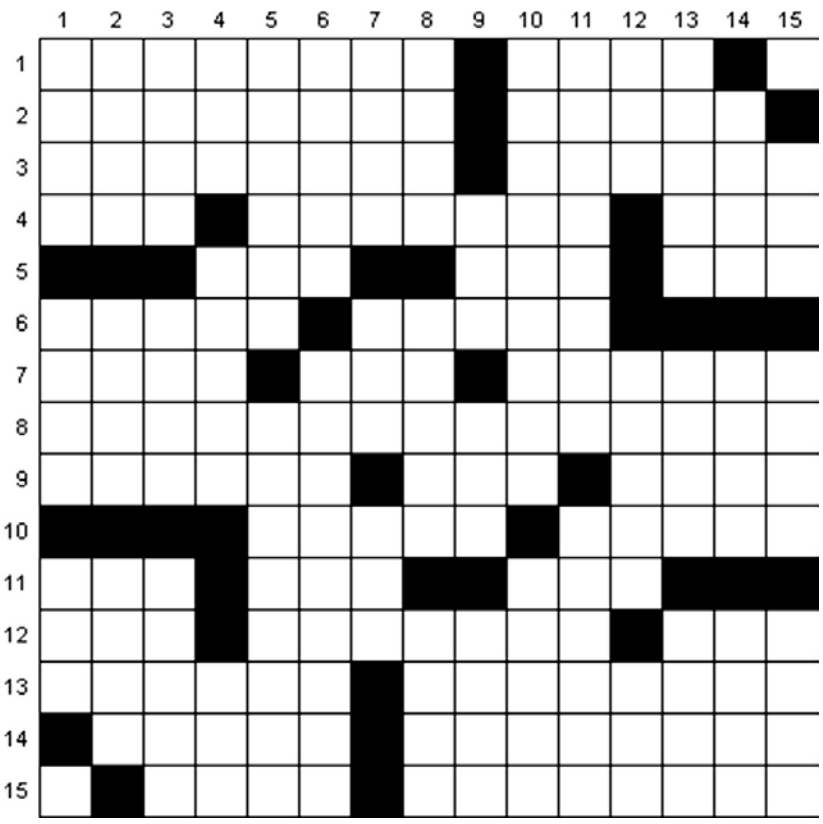

VÍZSZINTES:
1. Főként ötvözőelemként használják a nikkelt, amely annak ellenére, hogy ritka elem, az egyik legfontosabb … - Hold, angolul. **2.** Valamivel ügyetlenkedő, nehezen boldoguló. – Üregek fákban. **3.** Két női név. – Ketyegés nélküli időmérő eszköz. **4.** Némán kitoló! – Móricz Zsigmond regénye. Film is, színdarab is készült belőle. – Dunántúli borvidék városa. **5.** Képes vinni valamit. – Csapadék. – Fohász. **6.** Mit vet, aki ravaszkodva akar megoldani egy helyzetet? – A South Park című sorozat egyik furcsa férfi szereplője. Egy klasszikus angol író neve is (Walter). **7.** Oltalmazta. – Kapocs páros betűi. – Két fém. **8. Földünkön a legnagyobb nikkellelőhely Sudbury, Kanadában, Ontario államban; amely a világon kitermelt nikkel mekkora hányadát adja? 9.** Hol erre, hol arra. – Bór, oxigén és jód vegyjele. – Oszkár becézve. **10.** Távolabbi helyről. – A NAV egyik nyomtatványa. **11.** Régi királyunk (Sámuel). Egyik megyénk nevében is szerepel. – Kettős betű, kiejtve. – Amelyik ember, fordítva. **12.** Egyik érzékszervünk. - **Nikkel, réz és cink ötvözete az újezüst néven is ismert kemény és nyújtható anyag.** - Argon és fluor vegyjele. **13.** Ügyiratot rendszerbe illesztő. - **Mi az, ami ellen más fémeket gyakran védenek nikkelbevonattal? 14.** Téli ruhadarab. – Kezembe nyomott valamit. **15.** Ember megjelenési formája. – Olyan megfontolás jelzője, amely hozzájárul ahhoz, hogy elérjünk egy célt.

FÜGGŐLEGES:
1. Hal nősténye lerakja ikráit. – Kutyát kergető régi, indulatos szó. – Osztrák, francia és olasz autók jele. **2.** Mi kísér egy folyót? – **Milyen nemzetiségű volt Axel Fredrik Cronstedt, aki hivatalosan 1751-ben ismerte fel és mutatta ki a nikkelt. Nevét az anyanyelvében élő kopparnickel szóból eredeztette. - Hegységünk. Ott fekszik Szarvaskő, ahol nikkel ugyan előfordul, de bányászata nem kezdődött el. 3. Ilyen ötvözeteket is erősít és keményít a nikkel.** – Elfogyasztotta az ételt. – Álomba ringat. **4.** Rádium és nitrogén vegyjele. – Hazánkban is némileg elterjedt családnév. – Nálunk is olvasott világhírű múlt századi japán író (Kobo). **5.** Nyelvtudományban: megnyújtva, hosszan ejt egy mássalhangzót két szótag határán. – Szerválás. **6.** A Barátok közt szereplője több mint tíz éven át (Zsóka). – Úgy csillogott, fénylett mint egy közismert nemesfém. **7.** Csernus Imre gondolata: „A szerelem akkor marad meg, ha fel tudnak nézni egymásra, miközben egymástól függetlenül is … életük összes szerepét. – Vadon termő gyümölcs. – Jókai-idézet: „A … sokféle nyelven beszél, de egyforma szívvel szeret”. **8.** Motorversenyzés terepen: …cross. – Mondabeli királyfi, Attila fia. – Müller Péter gondolata: „… szeretsz, arra előbb-utóbb rátalálsz, egyszerűen azért, mert össze vagy hangolva vele”. **9.** Előtagként újat jelent. – Mozart és Verdi operája, Moliére színdarabja: … Juan. – Mackógyerek egy Disney-filmben. **10.** Közép-Európa legnagyobb újkori erődje Komáromban. – Együtt született testvérek. **11.** Ahhoz erősítené madzaggal. – Lelkierő. **12.** Oxigén, vanádium és foszfor vegyjele. – Hihetetlen jelenség. Ám mindegyik csak három napig tart. – Maródi, de csak félig. **13.** Világhírű angol modell: … Campbell. – Ézsau név régi magyar alakja. Ma inkább családnév. – Sláger a közelmúltban: … a szép napok. **14. Kémiai elem, amelyet nikkellel ötvözve fogászatban a fémkerámia hídpótlások vázaként használnak.** .- Tekintetével kíséri. – Női név. **15.** Cipőmárka is, nagy papagáj is. – Kálium, titán és vanádium vegyjele. – Ismert hazai gyermekváros jelzője.

Beküldendő a nyolc **vastag betűs** meghatározás megfejtése.

A rejtvénypályázat nyertesei

A szeptemberi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: ÚGY VÁRSZ, NEHÉZ FEHÉRARANY, UBCIA, KÍNA, EGY VÉKA ARANYÉRT.

A nyertesek: Bajnóczy Ilona, 6237 Kecel, Móra F. u. 1.; Berencsi Józsefné, 3720 Sajókaza, Szoták u. 3.; Simon István, 8100 Várpalota, Keszi Balázs u. 7.

A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS
A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.
Telefon: 322-1226 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •
A bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a Nyomdart Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • **Felelős kiadó: Rabi Ferenc** • ISSN 0133-6630